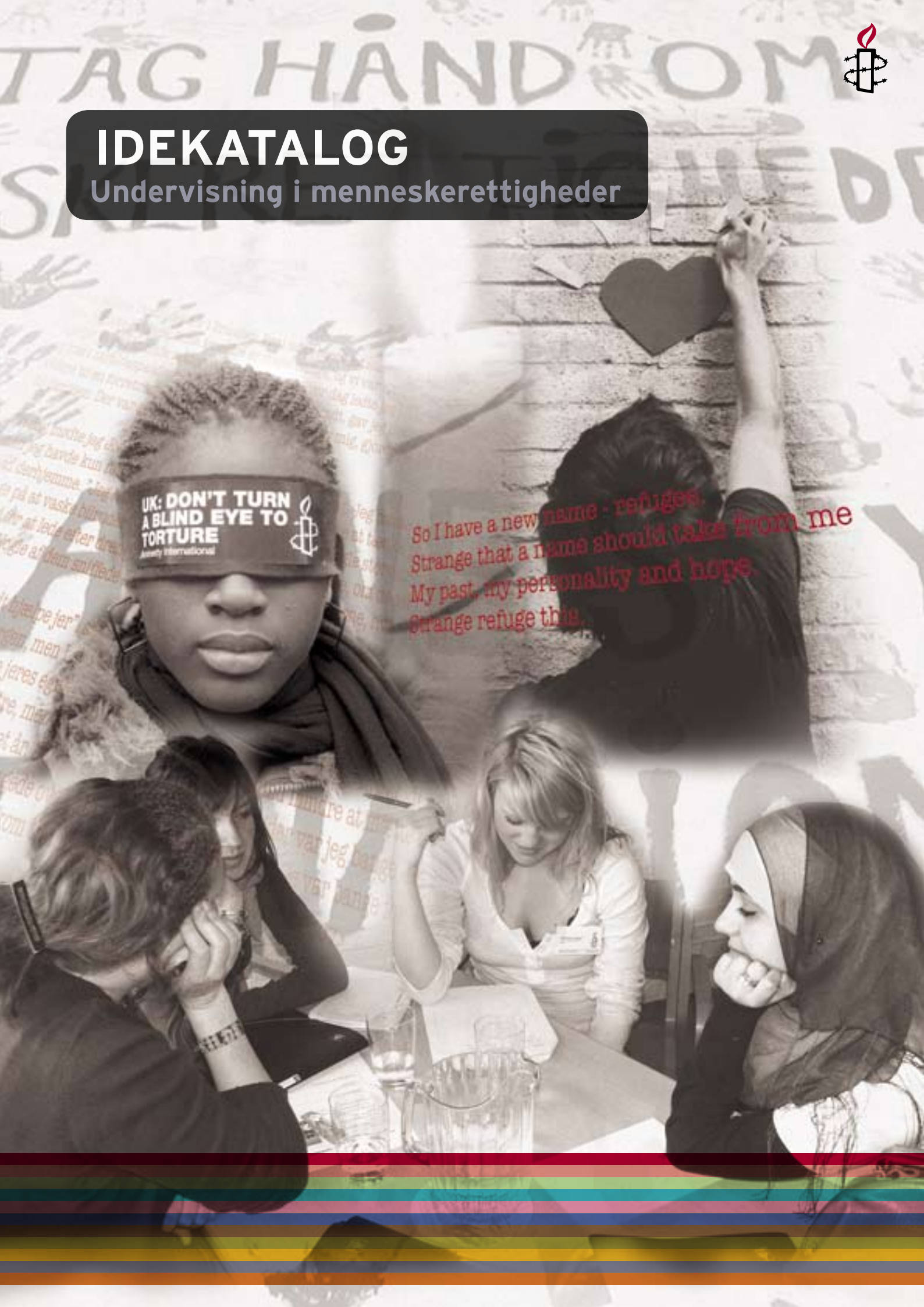

IDEKATALOG

Undervisning i menneskerettigheder

UK: DON'T TURN
A BLIND EYE TO
TORTURE
Amnesty International

So I have a new name - refugee.
Strange that a name should take from me
My past, my personality and hope.
Strange refuge this.

Redigeret af:

Amnesty International
Neeni Elahi Panah

Evalueret og bearbejdet af:

Statens Pædagogiske Forsøgscenter

Udgivet: 2006

Amnesty International
Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K
Tlf. 33 45 65 65
www.amnesty.dk/undervising

Layout/dtp: MARK // freelanceren.dk

Illustrationer: Peter Molina

Tryk: Uni•Tryk - www.unitryk.dk

Indholdsfortegnelse

FORORD

4

INTRODUKTION

Indledning	5
Et klasseværelse med børnerettigheder	6
Børne- og menneskerettigheder i forhold til fag og emner	8
Generelle ideer til undervisningen	12
At leve med handicap	14

IDEER TIL UNDERVISNING

Ideer til indskolingen	16
Ideer til mellemtrinnet	17
Børns rettigheder i Danmark og verden - et kort forløb	20
Ideer til udskolingen	24

BILAG

1: Bekymringsdukke	32
2: Den store stygge ulv	34
3: Imagine	37
4: Spørgeskema om fritidsarbejde	38
5: Rollespil om livet som børnesoldat	39
6: Stop tortur	41
7: Børnekonventionen, kort udgave	44
8 Børnekonventionen, uddybende udgave	46

Forord

Dette idékatalog indeholder en lang række forslag til anderledes, sjove og lærerige måder at arbejde med børne- og menneskerettigheder på alle skolens klassetrin.

Det er Amnesty Internationals sigte med idékataloget at inspirere til en børne- og menneskerettighedsundervisning, som kan øge elevernes bevidsthed om rettighederne samt den forpligtelse og det ansvar, de indebærer.

Børnerettigheder er et relevant emne på alle klassetrin. Det er imidlertid vigtigt, at eleverne præsenteres for oplysninger, de aldersmæssigt kan rumme. De konkrete undervisningsforslag i materialet skal derfor vurderes af læreren med henblik på at tilpasse dem til den konkrete klasse.

Læreren kan inddrage aktivitetsforslagene direkte, som de er, eller bruge dem som inspiration til andre spændende aktiviteter. Opgaverne i idékataloget sætter fokus på elevernes læring gennem oplevelse og erfaring. Opgaverne er formuleret bredt, således at det er den enkelte undervisers ansvar at tilpasse dem til den givne elevgruppe.

Idékataloget kan benyttes selvstændigt eller som supplement til Amnesty Internationals materiale "Børn har også rettigheder", der er henvendt til 1.-7. klassetrin, og "De komplekse rettigheder - Essaysamling", der henvender sig til 8.-10. klassetrin.

Fra Amnesty International håber vi, at materialet vil give inspiration til på en let og overskuelig måde at arbejde med børnerettigheder i folkeskolen.

Amnesty International DK
Juni 2006

Indledning til idekatalog

Amnesty International fokuserer blandt andet på at udvikle undervisningen i menneskerettigheder og udarbejder derfor undervisningsforløb og undervisningsmateriale til forskellige målgrupper. Folkeskolens elever har tidligere ikke været i fokus som målgruppe, da Amnesty Internationals hidtidige undervisningsmateriale i høj grad har fokuseret på krænkelse af menneskerettighederne, som ofte vil gøre et voldsomt indtryk på børn.

Ikke desto mindre er det af stor betydning for Amnesty Internationals arbejde for menneskerettighederne at oplyse skoleelever om, hvad rettigheder er, og hvilket formål de tjener. Ved at børn allerede i folkeskolen lærer om deres egne rettigheder, har de mulighed for at forsvare deres egne og andres rettigheder. Desuden er oplysning om og opmærksomhed på menneskerettighederne væsentlig for at forhindre krænkelse af børne- og menneskerettighederne. Jo flere mennesker der gøres opmærksom på menneskerettighedernes berettigelse verden over, desto større er sandsynligheden for, at de bliver efterlevet.

Amnesty International anser det for afgørende, at undervisning i menneskerettigheder fokuserer på, hvilke handlemuligheder eleverne kan tage i anvendelse, for at børns rettigheder sikres. Det er intentionen, at eleverne ikke får en oplevelse af magtesløshed over verdens grusomheder, men derimod oplever håb og lyst til at handle og tage ansvar.

Formålet med undervisningen i menneskerettigheder er, at eleverne bliver bevidste om deres rettigheder samt den forpligtelse og det ansvar, de indebærer. Det betyder blandt andet, at eleverne eksempelvis skal lære, hvordan klassen kan sikre, at alle elever har ret til at udtrykke deres holdninger, blive lyttet til og deltage i klassefællesskabet. Undervisning i børns rettigheder er dermed et emne, der kan medvirke til at etablere et klassemiljø, hvor eleverne respekterer og tager ansvar for hinanden.

Undervisningsforslagene i idekataloget opfordrer til, at eleverne lærer gennem individuelle arbejdsopgaver ved at arbejde i mindre grupper og deltage i klassediskussioner. Læreren kan desuden vælge at inddrage musik-kreative øvelser i undervisningen samt videoklip, rollespil, brætspil og meget andet.

Et klasseværelse med børnerettigheder

Skab atmosfæren

Undervisningsmiljøet er af stor betydning, hvis elevernes forståelse af menneskers rettigheder og ansvar skal sikres. Elevernes oplevelser i klassen skulle gerne afspejle de værdier og holdninger, der ligger til grund for børnerettighederne. Det er det bedste middel til at udvikle deres bevidsthed om, at menneskers rettigheder og ansvar ikke bare er abstrakte begreber, men en måde at leve på.

Det er derfor vigtigt, at eleverne

- ikke kun lærer om respekt, men også oplever respekt i klassen
- ikke kun lærer om ansvar, men oplever at have ansvar i deres hverdag i skolen
- ikke kun får fortalt, at de skal være tolerante, men at de også er vidner til, at forskelligheder værdsættes.

Det er vigtigt, at miljøet i klassen er sådan, at

- hver elevs bidrag værdsættes
- ytringsfriheden respekteres
- eleverne opmuntres til aktiv deltagelse.

Som et led i dette kan der - se næste side - udvikles klasseregler eller retningslinjer for, hvordan man behandler hinanden i klassen.

Udvikling af klassevisioner

I et undervisningsforløb om børnerettigheder er det en oplagt idé, at læreren i samarbejde med eleverne undersøger værdien og vigtigheden af at gøre klasseværelset til et retfærdigt sted for alle. Udarbejd eventuelt sammen med eleverne et sæt regler, som de føler, kan gøre klassen til et sådant sted. Sørg for, at reglerne afspejler principper, der gælder både for læreren og for eleverne.

Begynd for eksempel med en brainstorming med udgangspunkt i spørgsmålet: "Hvad kan vi gøre her i klassen for at sikre, at alle behandles retfærdigt?"

Når denne brainstorming er slut, kan eleverne i mindre grupper forsøge at formulere, hvilke principper de ønsker at indføre i klassen. Hver gruppe refererer for resten af klassen, og man forsøger i fællesskab at udarbejde et regelsæt for, hvordan man skal behandle hinanden. Eleverne kan formulere reglerne på en plakat, som kan hænge i klassen, så alle er opmærksomme på, om reglerne bliver overholdt.

Et eksempel på en klassevision:

- Alle i klassen behandles retfærdigt og med respekt.
- Vi forsøger at hjælpe og støtte hinanden både i undervisningen og i fritiden.
- Vi accepterer, at vi alle er forskellige.
- Vi forsøger at sikre, at alle føler sig værdsat og godt tilpas i klassen, således at alle deltager i lege og aktiviteter.

Børne- og menneskerettigheder i forhold til fag og emner

Undervisningen i børne- og menneskerettigheder kan tilrettelægges som såvel enkeltfaglige som tværfaglige forløb. Rettighederne er et relevant emne for flere af fagene i folkeskolen i større eller mindre omfang. I længerevarende undervisningsforløb vil det være oplagt at arbejde på tværs af fagene. En af fordelene ved dette er, at eleverne lærer at se en sammenhæng og indse, at undervisning i børnerettigheder ikke er et fag, men en måde at betragte verden på.

Børnerettigheder i forhold til fag

I det følgende redegøres der for, hvordan arbejdet med menneskerettigheder kan integreres i undervisningen inden for de enkelte fag. Redegørelsen er udarbejdet på grundlag af bekendtgørelsen om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) og trinmål fra august 2003.

Dansk

Børne- og menneskerettigheder er relevante emner i danskundervisningen, hvor eleverne gennem mundtlige og skriftlige fremstillingsformer kan udvikle deres personlige og kulturelle identitet i henhold til formålet for dansk § 1. Eksempelvis vil arbejdet med børne- og menneskerettighedernes etiske og moralske værdigrundlag kunne medføre, at eleverne reflekterer over, hvilket ansvar og hvilke forpligtelser rettighederne indebærer, og hvordan rettighederne kommer til udtryk i klassen.

Kristendomskundskab

Menneskerettigheder kan integreres i kristendomskundskab som et perspektiv på etiske principper og moralsk praksis. Eleverne kan få indsigt i, om et universelt værdigrundlag som menneskerettigheder er anvendeligt og ønskværdigt. De får mulighed for at vurdere den etik og moral, som menneskerettighederne er baseret på. De kan arbejde med de forskellige værdier, der dels kommer til udtryk gennem børne- og menneskerettighederne, dels gennem mødet mellem forskellige kulturer og religioner.

Historie

I historieundervisningen kan der arbejdes med menneskerettighedernes historie og omstændighederne omkring vedtagelsen af menneskerettighederne som nogle fælles normer for samarbejde i FN for at afværge nye verdensomspændende kriser. Derudover kan undervisning i menneskerettigheder anskueliggøre menneskers liv og livsvilkår i nutiden. Menneskerettigheder er en central del af de internationale retningslinjer, der forpligter nationer til at sikre borgerne basale rettigheder. Dermed er menneskerettigheder en del af de værdier, der ligger til grund for historiske begivenheder og samfundsforandringer. Ifølge formål for historie § 7 skal elevernes lyst og motivation til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund styrkes i historieundervisningen. Det sker ved at fremme deres indsigt i, at mennesker er "historieskabte" såvel som "historieskabende". Menneskerettigheder er et oplagt eksempel på, hvordan mennesker er skabt af historie og skaber historie.

Engelsk

Børne- og menneskerettigheder kan ligeledes inddrages i engelskundervisningen. Eleverne kan eksempelvis arbejde med "Junior Action" (se www.amnesty.dk) og derigennem skrive breve til regeringer og statsledere på engelsk for at gøre opmærksom på menneskerettighedskrænkelser. En stor del af materialet om menneskerettigheder er på engelsk. Engelskundervisningen kan dermed bidrage med, at eleverne oplever, at menneskerettighederne ikke blot er et dansk anliggende, men går på tværs af landegrænserne og er en international forpligtelse.

Billedkunst

I billedkunst kan arbejdet med menneskerettigheder integreres som et emne, der kan formidles billedligt. Børne- og menneskerettighederne formodes at appellere til elevernes følelser og holdninger, hvilket vil virke motiverende for den billedlige fremstilling. I relation til målene for billedkunst kan emnet bruges til, at eleverne styrker deres evne til at kommunikere idéer og betydninger i visuelle udtryk, ligesom de kan sætte billeder på de forestillinger og følelser, som emnet vækker hos dem.

Matematik

Ved at arbejde med et emne som børne- og menneskerettigheder i matematikundervisningen vil eleverne opleve matematikken som et redskab, der er anvendeligt til at belyse samfundsmæssige problemstillinger. Eleverne vil erfare, at de kan analysere komplekse problemstillinger på baggrund af matematiske beregninger, som det formuleres i formål for matematik § 28. I matematikundervisningen kan der eksempelvis arbejdes med børne- og menneskerettigheder ved at foretage statistiske beregninger over elevernes tidsforbrug på fritid, skole og pligter eller lave beregninger af menneskets behov for drikkevand og fødevarer.

Natur/teknik

Børne- og menneskerettigheder kan ligeledes indgå som et emne i faget natur/teknik, hvor eleverne kan udvikle deres forståelse af menneskets livsbetingelser og levevilkår i det danske samfund og i relation til andre kulturforståelser, hvilket er i overensstemmelse med formål for natur/teknik § 30. Børne- og menneskerettighederne rummer komplekse problemstillinger, som eleverne kan udforske, ligesom emnet kan danne grundlag for undersøgelser af både natur- og samfundsforhold. Eksempelvis kan der fokuseres på emner som rent drikkevand, miljøets betydning for at leve et sundt liv mv.

Samfundsfag

I samfundsfag vil arbejdet med menneskerettigheder være relevant i forhold til den internationale lovgivning om menneskerettigheder, der forpligter nationer til at sikre borgernes rettigheder. Eleverne vil kunne tilegne sig viden om situationer, hvor menneskerettighederne overtrædes, og hvilke konflikter, der ligger til grund for menneskerettighedskrænkelserne. Desuden vil eleverne kunne få indsigt i, hvilke muligheder borgerne i et demokratisk samfund har for at påvirke nationale og internationale forhold, og hvordan organisationer som Amnesty International arbejder for at sikre borgernes rettigheder. Denne viden kan bidrage til, at eleverne udvikler historie- og samfundsbevidsthed i henhold til formål for samfundsfag § 9.

Forslag til emner om børns rettigheder

Det er muligt at arbejde med enkelte rettigheder fra FN's Konvention om Barnets Rettigheder i mange sammenhænge. Nedenstående er forslag og inspiration til, hvordan man kan arbejde med enkelte af konventionens rettigheder.

Børn har ret til mad og rent vand

Aktiviteter:

- Gennemgang af elevernes hjem for at finde ud af, om deres vandforsyning kommer fra det kommunale vandværk eller fra en privat brønd osv.
- Fysiske forsøg med vands tilstandsformer og kondensering
- Timer i hjemkundskab om, hvor vigtigt rent drikkevand er for den daglige ernæring

Børn har ret til at tale deres modersmål og udøve deres religion og kultur

Aktiviteter:

- Lære basale ord på andre sprog, der tales i Danmark.
- Gennemgå forskellige gruppers traditioner og religiøse overbevisning.
- Besøge steder, hvor religionen udøves: kirke, moské osv.
- Synge sange på sprog fra forskellige kulturer.

Børn har ret til at have og udtrykke deres mening

Aktiviteter:

- Klassens time, hvor eleverne opmuntres til at udtrykke deres mening om emner som f.eks., hvor de skal hen på skoleudflugt, eller hvordan man kan forbedre skolens legeplads.
- Spørgsmålskassen, hvor eleverne kan diskutere emner som f.eks. indholdet af klassens time.

Børn har ret til at være sammen med deres familie eller dem, der er bedst til at passe dem

Aktiviteter:

- Diskussion eller læsning om forskellige familiemønstre.
- Udstilling af fotografier af elevernes familie.
- Fremstilling af familiens stamtavle.
- Interviews med familiemedlemmer.
- Invitation til forældre til at komme og fortælle om deres forskellige familiestrukturer.

Børn har ret til gratis skolegang

Aktiviteter:

- Læsning af historier om skolegang.
- Besøg på andre skoler i området eller forbindelse via e-mails.
- Udarbejdelse af en brochure eller udstilling om "Vores skole".
- Undervisning om lande, hvor skolegang ikke er en rettighed, f.eks. Bangladesh, Zambia, Indien.

Børn har ret til at blive beskyttet

Aktiviteter:

- Brainstorming over, hvornår eleverne oplever ikke at blive beskyttet i skolen.
- Diskussion om, hvordan retten til beskyttelse hænger sammen med mobning.
- Udarbejdelse af handleplan eller klasseregler om mobning.

Børn har ret til at lege

Aktiviteter:

- Skrive- eller tegneopgave om leg: 1. hvad betyder leg for eleverne. 2. hvordan ville deres liv være, hvis de ikke kunne lege. 3. hvorfor er leg så vigtigt, at det er formuleret som en rettighed i Konventionen om Barnets Rettigheder.
- Se film om børnearbejde og diskuter, om disse børn får opfyldt retten til leg. Se forslag til film om børnearbejde på litteraturlisten.
- Foretag undersøgelser og udregninger af, hvor meget tid eleverne bruger på leg.

Børn har ret til ikke at blive udsat for forskelsbehandling

Aktiviteter:

- Lad eleverne diskutere i grupper, hvad de forstår ved forskelsbehandling, og få dem til at nævne nogle eksempler på forskelsbehandling. Lad hver gruppe fremlægge for resten af klassen, hvad de har diskuteret, og lav i fællesskab en liste over forskellige typer forskelsbehandling.
- Diskuter, hvad I kan gøre for at begrænse forskelsbehandling i klassen, på skolen og måske også generelt i det danske samfund.

Eleverne kan i grupper illustrere et eksempel på forskelsbehandling, som en af dem har oplevet. Episoden skal illustreres via en skulptur, hvor eleverne hver især tildeles en rolle. Skulpturen skal være et fastfrosset billede af episoden, hvor de enkelte aktører kan aktiveres ved, at en interviewer prikker på figuren. Ved at aktivere aktørerne kan intervieweren stille dem spørgsmål om, hvordan de oplever situationen, og hvilken rolle de har i den.

Generelle ideer til undervisningen

Rettighedsvæg

At skabe en "rettighedsvæg" i klassen kan hjælpe med til at gøre et undervisningsforløb levende. Her kan hænge en kopi af Konventionen om Barnets Rettigheder samt f.eks. plakater, postkort og andet materiale fra Amnesty International. Væggen kan i et undervisningsforløb også fungere som udstillingssted for det materiale, som eleverne fremstiller. Den kan således bruges til evaluering og dokumentation af et konkret forløb.

Klassens forældre kan evt. ved afslutningen af et forløb om børns rettigheder inviteres til åbent hus, hvor væggen præsenteres, og eleverne fortæller om forløbet og debatterer børns rettigheder med forældrene.

Rettighedsvæggen kan desuden bruges hele skoleåret til at sikre, at eleverne stadig er bevidste om betydningen af børnerettigheder - også efter at de har afsluttet forløbet.

Hjørneaktiviteter

Et undervisningsforløb kan evt. planlægges således, at der er perioder, hvor eleverne arbejder individuelt eller i grupper med forskellige aktiviteter. Dette kaldes her hjørneaktiviteter, det vil sige et udvalg af aktiviteter, der kan hjælpe eleverne til at gribe undervisningens problemstillinger an fra forskellige vinkler og gennem forskellige arbejdsmetoder.

Hjørneaktiviteterne skaber mulighed for at udvide undervisningen til forskellige fagområder og betyder, at eleverne kan vælge aktiviteter og arbejdsmetoder, der er udfordrende for eller forenelige med, hvordan de bedst lærer.

Mange af idéerne i dette katalog kan benyttes således. Flere endnu kan findes i materialet "Børn har også rettigheder".

Børnerettighedsavis

Det kan være en god idé at bygge undervisningen op omkring et avisforløb. Klassen kan formidle sine spørgsmål til, viden om og interesser for børnerettighederne gennem en børnerettighedsavis.

Avisen kan laves som en vægavis, som en trykt avis til uddeling til klassekammerater eller forældre eller som internetavis, der opdateres løbende på klassens hjemmeside. Dette kan tilpasses den konkrete klasse og målene med undervisningen.

Konventionen om Barnets Rettigheder

FN's Konvention om Barnets Rettigheder er det vigtigste dokument for børn om menneskerettigheder og er derfor et væsentligt referencepunkt for eleverne. Viden om rettigheder og ansvar, der er nedfældet i konventionen, danner et grundlag, hvorpå eleverne kan udvikle færdigheder og holdninger, der er forenelige med konventionen. Konventionen er skrevet for at sikre børns rettigheder og er ratificeret af den danske regering. Det er vigtigt, at eleverne bliver klar over, at denne konvention findes, og at de begynder at erkende og forstå de rettigheder, som børn over hele verden har.

Bilag 8 er konventionen skrevet for børn, bilag 9 er konventionen i en mere udførlig udgave.

Forbindelse til andre skoler

Det kan være en værdifuld støtte for elevernes læreproces at have forbindelse med andre skoler. Selvom et forløb om børnerettigheder kan indgå med succes i den enkelte skoles planer, kan det at dele oplevelser berige processen for både lærere og elever.

At indgå forbindelser og kommunikere på tværs af skoler kan ske på forskellige måder:

- Udveksling af breve og e-mails med elever og lærere fra en anden skole.
- Udveksling af videoer af eleverne og personlige profiler.
- Videokonferencer mellem skolerne, hvor der diskuteres emner, der har med børnerettigheder at gøre.
- Ved at eleverne e-mailer og udveksler ideer om børnerettigheder med andre elever.
- Møder mellem skolerne for at udveksle erfaringer.

At leve med handicap

Dette er en aktivitet, som kan gennemføres sideløbende med den normale undervisning. Den kræver blot en grundig introduktion og en efterfølgende diskussion, der samler op på elevernes oplevelser.

Aktiviteten går ud på, at alle elever i klassen deltager i en helt almindelig undervisningsdag - blot som handicappede. På denne måde oplever de, hvilke begrænsninger et handicap indebærer, og hvilke hensyn det kræver. Aktiviteten har til formål at give eleverne en fornemmelse af, hvilke vanskeligheder handicappede børn oplever i hverdagen, og hvordan de kan hjælpe handicappede børn.

I aktiviteten skal hver elev tildeles et handicap. Det kan være, at eleven skal gå med krykker, have en klap for det ene øje, en arm i slynge, have ørepropper i ørene eller lignende. Læreren kan som introduktion til aktiviteten tale med eleverne om, hvad et handicap er, og på hvilke måder man kan være handicappet. Derefter kan eleverne selv være med til at bestemme, hvilke slags handicap der skal indgå i aktiviteten. Introduktionen kan også inddrage FN's Konvention om Barnets Rettigheder, som blandt andet omhandler handicappede børn. Her kan følgende paragraffer med fordel omtales:

- § 1. Hvad er et barn? Et menneske under 18 år.
- § 2. Rettighederne gælder alle børn. Det er lige meget, hvordan man ser ud, hvad man tror på, osv. - alle skal have det lige godt.
- § 23. Et handicappet barn har ret til et godt liv.
- § 28. Barnet har ret til at gå i skole og få en uddannelse.

Det er op til læreren at vurdere, hvor lang tid aktiviteten skal strække sig over. Afslutningsvis diskuteres det med eleverne, hvordan de oplevede at have et handicap: Hvad var svært? Hvad kunne eleverne gøre lige så godt som uden handicap? Hvad har de lært?

Speakers Corner

Denne aktivitet om ytringsfrihed kan bruges i undervisningen, samtidig med at eleverne arbejder med individuelle opgaver. Formålet er, at eleverne får nogle oplevelser med det at have ytringsfrihed. Der opstilles et videokamera i et hjørne. Eleverne kan til enhver tid gå hen foran kameraet og sige, hvad de har lyst til. Hvis man som lærer gerne vil styre aktiviteten, kan man komme med forslag til, hvilket tema eleverne skal tale om. Temaet kan eksempelvis være børnerettigheder eller 'det gode børneliv', men husk, at denne aktivitet handler om ytringsfrihed, derfor må eleverne principielt ytre sig, som de ønsker.

Aktiviteten afsluttes ved, at elever og lærer ser optagelserne sammen og diskuterer, hvordan eleverne oplevede denne mulighed.

Spørgsmål, der kan være centrale for en diskussion om ytringsfrihed, er:

- Hvad betyder det at have ytringsfrihed?
- Må alle sige, lige hvad de vil, eller er der nogle hensyn, man er nødt til at tage?
- Hvilken rettighed er vigtigst: 'retten til at ytre sig' eller 'retten til at blive beskyttet'?
- Hvordan kan ytringsfrihed i visse situationer komme i konflikt med andre rettigheder?
- Skal nazister for eksempel have ytringsfrihed, eller er der nogen emner, der bør censureres?

Demonstration

Denne aktivitet er en god afslutning på et forløb om børnerettigheder. Lav en demonstration eller et optog for børnerettighederne. I kan også vælge et mere specifikt emne inden for børns rettigheder, som I har arbejdet med i undervisningen, f.eks. handicappede børns rettigheder, ytringsfrihed, retten til at gå i skole eller lignende. Snak med eleverne om, hvad en demonstration er, og hvad man skal bruge til en demonstration. Lav bannere, skilte, taler, flyers og slogans.

Formålet er, at eleverne får mulighed for at fordybe sig i emnet, idet de skal formidle deres viden om børnerettigheder, og samtidig skal de lære noget om politiske udtryksformer.

Demonstrationen kan foregå på skolen i spisefrikvarteret eller i en time, og når demonstrationen har nået sit bestemmelsessted, kan elever og lærere holde taler.

Udstilling

Klassen kan lave en udstilling om børnerettigheder. Snak med eleverne om, hvad de kunne tænke sig at udstille, hvilke materialer de gerne vil arbejde med, hvad udstillingens budskab skal være og lignende. Få en flot udstilling op at stå, og inviter andre klasser og forældre til at komme og se den.

Børnerettighedsshow

Klassen kan lave et stort show om børnerettigheder. Eleverne kan gå på scenen med både teater, sange, digte og lignende. Lad eleverne alene eller i grupper arbejde med at lave indslag til showet. Inviter forældre og andre klasser til at komme og se showet.

Kampagne

Snak med eleverne om, hvad en kampagne er, hvilket formål en kampagne kan have, og hvordan kampagner virker.

Elever fra de ældste klassetrin kan eventuelt gå ind på Amnesty Internationals hjemmeside og kigge på, hvilke kampagner Amnesty kører. Lav en analyse af en af kampagnerne evt. ud fra følgende spørgsmål:

- Hvilke virkemidler bruger kampagnen?
- Hvem er kampagnens målgruppe?
- Hvad er kampagnens budskab?
- Hvordan kan kampagnens værdisæt defineres?

Lav herefter et udkast til en kampagne rettet mod børn og/eller voksne i Danmark. Kampagnen skal via humor, gru eller andre virkemidler oplyse om børns rettigheder. Diskuter med eleverne, hvilken målgruppe jeres kampagne skal have, hvordan I vil få fat i den, og hvad kampagnen skal indeholde.

Hjemmeside

Denne aktivitet forudsætter, at eleverne i en periode arbejder med børns rettigheder. Lav en hjemmeside om børns rettigheder. I kan lave gratis hjemmesider på www.webbyen.dk eller www.sol.dk.

Siden kan indeholde billeder, digte og små historier om, hvad man kan gøre for at undgå brud på konventionen. Husk kun at lægge det ud på siden, som andre må se. Siden kan også indeholde en gæstebog, så eleverne kan skrive i hinandens gæstebøger om, hvad de synes om siden.

Ideer til indskolingen

Børn har også rettigheder

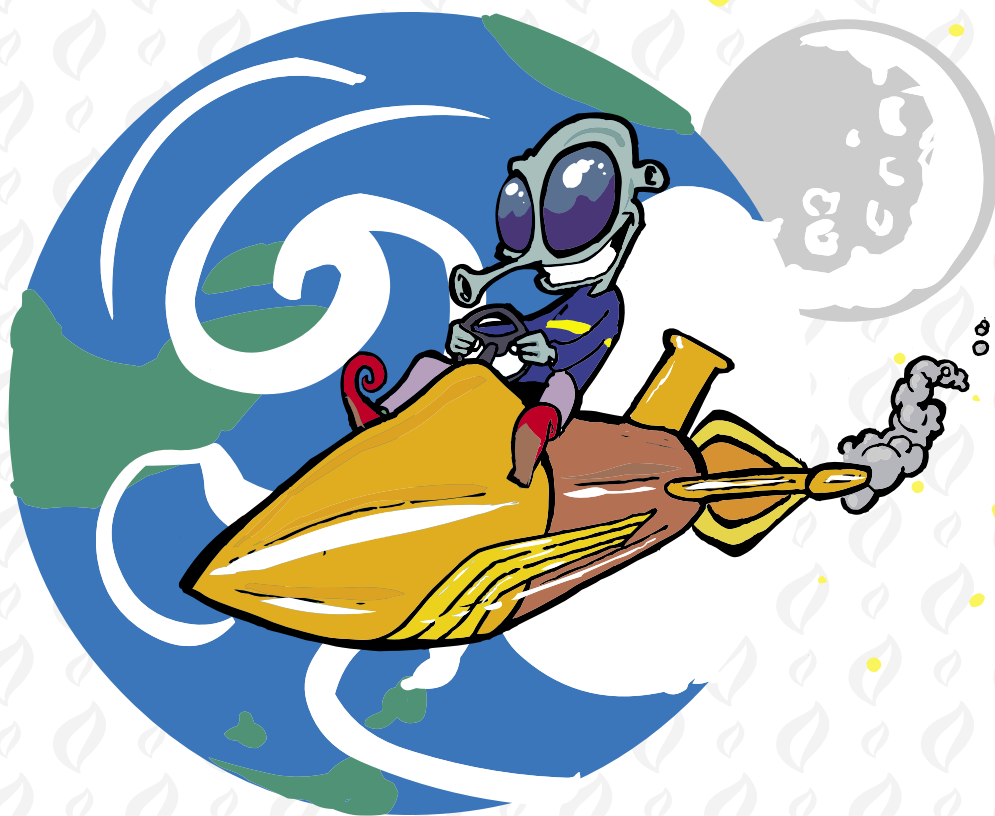
Amnesty International har udgivet undervisningsmaterialet "Børn har også rettigheder", der særligt fokuserer på indskolingen og mellemtrinnet. Her kan findes inspiration til indskolingen, hvor vægten i undervisningen lægges på elevernes nære hverdag og en positiv og optimistisk tilgang til børne- og menneskerettighederne.

Materialet giver mulighed for at bygge undervisningen op omkring figuren Croc. Croc kommer fra en anden planet og er en pudsig figur, der kan virke motiverende for eleverne og sætte fokus på deres egne undersøgelser. Croc kan være med til at sikre en dybere forståelse af emnet, idet den er kommet til Jorden for at lære noget om vores liv. Croc har brug for elevernes hjælp til at forstå, hvordan det er at bo på Jorden, og den skal også have forklaret, hvad børns rettigheder er.

Eleverne kommer i kontakt med Croc gennem breve, der formidles af læreren. Croc stiller spørgsmål som f.eks.:

- Hvem er I?
- Hvad har I som mennesker brug for, for at kunne leve længe, sundt og lykkeligt?
- Hvilket ansvar følger med det at have rettigheder?
- Hvordan kan man sikre, at alle mennesker har de samme rettigheder?

I materialet foreslås en række temaer for undervisningen. Eleverne skal undersøge Crocs spørgsmål gennem fælles øvelser og individuelt eller i mindre grupper gennem forskellige hjørneaktiviteter. Hvert tema afsluttes med, at eleverne sender svar tilbage til Croc.

Ideer til mellemtrinnet

Bekymringsdukker og gadebørn

Ifølge en gammel tradition i Guatemala laver børn små dukker, som skal fratage dem deres bekymringer. Inden børnene lægger sig til at sove om aftenen, fortæller de hver dukke om en af deres bekymringer og placerer derefter dukken under hovedpuden. I nattens løb fjerner dukkerne ifølge legenderne børnenes bekymringer.

At lave bekymringsdukker med klassen kan indgå i et forløb om børns rettigheder og om børn i Guatemala. Når eleverne laver deres dukker, kan de enten fortælle dem om deres egne bekymringer, eller de kan fortælle om, hvilke bekymringer børn i Guatemala har.

Arbejdet med at lave bekymringsdukker er en god måde at få eleverne i de mindre klasser til at forstå, hvad børns rettigheder indebærer, og hvilken betydning det har, at vi arbejder for at sikre børns rettigheder overalt i verden. Vejledning til fremstilling af bekymringsdukker findes i bilag 1.

Børns rettigheder

Rundt omkring i verden er der millioner af børn, der bare ønsker sig én ting: at have et sted, de kan kalde hjem. Der findes millioner, der bare ønsker at kunne gå i skole frem for at arbejde. For gadebørn er begge disse ønsker påtrængende.

Gadebørn oplever kun sjældent at have fundamentale rettigheder som retten til at gå i skole, retten til rigeligt rent vand og mad, retten til at være sammen med deres familie og retten til sikkerhed.

Det kan være svært for danske elever at forstå, hvad børns rettigheder handler om, fordi de sjældent oplever at blive krænket på deres rettigheder. Hvis man vil lave et forløb om børns rettigheder, kan det derfor være en god ide at vende blikket udad mod dele af verden, som ikke er så privilegerede som vores. Historien om gadebarnet Wilbert fra Guatemala i materiale 1 illustrerer, hvilke vilkår gadebørn i Guatemala lever under.

Prøv at kigge på resuméet af Konventionen om Barnets Rettigheder (se bilag 1), og find sammen med eleverne ud af, hvor mange af rettighederne Wilbert har, og hvor mange han ikke har. Hvilke rettigheder synes eleverne, er de vigtigste? Hvordan tror eleverne, at Wilberts liv ville være, hvis han boede i Danmark?

Alle børn har ret

Materialet "Alle børn har ret" består af tekst og musik, der omhandler børnerettighederne, og er udviklet i samarbejde mellem Tjørnegårdsskolen og Amnesty International, Arbejdsgruppen om Børn. Sangen er indspillet på både dansk og engelsk, så I kan arbejde med begge versioner i klassen. Materialet kan rekvireres ved at kontakte Amnesty International.

Følgende spørgsmål kan være væsentlige at diskutere i arbejdet med tekst og musik:

- Hvilke rettigheder beskriver teksten?
- Hvilke rettigheder er efter jeres mening de vigtigste for børn?
- Hvorfor er det vigtigt, at børn har rettigheder? Hvad mener I selv, og hvilke argumenter kommer til udtryk i teksten?
- Prøv at sammenligne sangteksten med Konventionen om Barnets Rettigheder, og diskuter, hvilke artikler der beskrives i teksten.
- Overvej, hvilke artikler I selv ville have inddraget, hvis I skulle skrive en sang om børns rettigheder.
- Forsøg eventuelt at skrive sangtekster eller digte ud fra Konventionen om Barnets Rettigheder.

Den store flugt

"Den store flugt" er et spil, der omhandler de udfordringer og problemer, en gruppe flygtninge oplever på deres vej ud i friheden, og er en oversat og revideret udgave af det oprindelige spil: "The great escape", som Amnesty International, engelsk afdeling, har udviklet. Eleverne skal i spillet træffe en række beslutninger. Spillet er baseret på, at eleverne arbejder sammen i grupper om at gennemføre flugten, og spillets vinder er den elevgruppe, der foretager de mest hensigtsmæssige valg på kortest tid. Spillet kan findes på Amnesty Internationals hjemmeside www.amnesty.dk under undervisningsmateriale eller rekvireres hos Amnesty International, dansk afdeling. Spillet kan eventuelt også benyttes i skolens ældste klasser.

Børnerettigheder - kort undervisningsforløb

Denne øvelse om børns rettigheder har til formål at få eleverne til at reflektere over, hvilke rettigheder de selv og andre børn har. Desuden præsenteres eleverne for FN's Konvention om Barnets Rettigheder, hvorved eleverne bliver bevidste om, at alle børn bør have visse rettigheder, og at det er væsentligt at tage ansvar for, at børns rettigheder sikres.

Elevernes bud på egne rettigheder

Indledningsvis kan man lade hver enkelt elev reflektere over, hvilke rettigheder han eller hun har. Eleven kan formulere sine rettigheder ud fra følgende arbejdsspørgsmål:

- Hvad har jeg, som er vigtigt for mig?
- Hvad har jeg, som jeg holder af?
- Hvad har jeg, som jeg ikke vil undvære?
- Hvad har jeg, som jeg ikke kan undvære?
- Har jeg noget, som alle børn burde have?
- Har alle børn ret til de samme ting, som jeg har?

Derefter kan eleverne organisere sig i grupper og udarbejde en fælles liste over, hvad de mener, alle børn bør have ret til.

Konventionen om Barnets Rettigheder

Når eleverne er færdige med deres liste over børns rettigheder, præsenterer de dem for resten af klassen og diskuterer, hvilke ligheder og forskelle der er mellem de forskellige forslag. Efter præsentationen og klassediskussionen præsenterer læreren eleverne for FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

Har/har ikke rettigheder

Efterfølgende kan eleverne, enten individuelt eller i grupper, lave en liste over, hvilke rettigheder de ikke har. Det er hensigtsmæssigt, at eleverne reflekterer over, hvorfor de ikke har disse rettigheder. Derefter kan eleverne prøve at forestille sig, hvilke rettigheder andre børn ikke har. Det kan være andre børn i Danmark eller børn i den fattige del af verden. Til slut kan eleverne sammenligne de rettigheder, de selv har og ikke har, med de rettigheder, de forestiller sig, andre børn har og ikke har.

Collager om ligheder og forskelle

Afslutningsvis kan man lade eleverne finde dokumentation i aviser og blade for deres påstande om forskelle og ligheder mellem deres egne og andre børns rettigheder. Eleverne kan eventuelt sætte billederne op som en planche eller collage, der illustrerer deres forestillinger om, hvilke rettigheder forskellige børn har. Til slut præsenterer eleverne deres samling af billeder for resten af klassen og forklarer, hvad de enkelte billeder skal illustrere.

Børns rettigheder i Danmark og verden - et kort forløb

Dette er et forslag til, hvordan man kan arbejde med børns rettigheder i en kortere periode. Forløbet kræver en introduktion til, hvad rettigheder er. Introduktionen kan eventuelt finde sted på grundlag af en fælles brainstorming i klassen.

Børns rettigheder i Danmark

Diskuter, hvilke rettigheder børn i Danmark har i hjemmet og i skolen. Diskussionen kan finde sted i mindre grupper eller i klassen. I kan forsøge at blive enige om, hvilke fem rettigheder der er de vigtigste for jer. De rettigheder, I udvælger som de vigtigste, kan hænges op i klassen, så I kan bruge dem senere i undervisningsforløbet.

Børns rettigheder andre steder i verden.

Vælg et emne, evt. børnearbejde. Vis eleverne en film om emnet, og diskuter efterfølgende, hvilke rettigheder disse børn ikke har og burde have. Sammenlign dem med de rettigheder, I selv har udvalgt som de fem vigtigste.

En tegneopgave

Eleverne kan tegne eller male det, der gjorde størst indtryk på dem fra filmen. Giv billederne en titel, og hæng dem op i klassen. Hvis hele klassen laver tegneopgaver, kan I eventuelt inddele filmen i sekvenser og give hver enkelt elev en sekvens fra filmen, som skal formidles billedligt. Når alle billederne er færdige, vil de tilsammen udgøre filmens forløb. Hæng billederne op i den rigtige rækkefølge, og gennemgå filmen ud fra billedfrisen.

En skriveopgave

- Hvilke rettigheder mener du, børn bør have, og hvilke bør de ikke have? Du skal begrunde, hvorfor nogle rettigheder er nødvendige, mens andre kan være uhensigtsmæssige.
- Er børns rettigheder de samme overalt i verden, og hvorfor kan de eventuelt være forskellige?

Hvordan kan vi hjælpe?

Fælles diskussion i klassen eller i mindre grupper om, hvad vi kan gøre for at hjælpe de børn, der ikke har nogen rettigheder. Hvad kan vi selv gøre, og hvad kan politikerne og forskellige organisationer gøre for at sikre børns rettigheder? Hvad er FN's Konvention om Barnets Rettigheder, hvad indeholder den, og hvordan fungerer den?

Udviklingshæmmede børn i Rusland

Denne aktivitet starter med en fælles brainstorming i klassen om, hvad udviklingshæmmede børn er, og hvilke vilkår de har i Danmark.

Læreren introducerer eleverne for situationen om de udviklingshæmmede børn i Rusland. Læreren kan finde billeder og informationsmateriale om situationen i Rusland på "Junior Action" på Amnesty Internationals hjemmeside www.amnesty.dk.

Eleverne skriver en af følgende opgaver med udgangspunkt i kopier af billederne (evt. på transparent).

1. Fortæl om en dag i Iras liv. Hvad laver hun på børnehjemmet, hvad spiser hun, hvilke drømme har hun, og hvordan oplever hun de andre børn på børnehjemmet?
2. Fortæl, hvordan du kunne tænke dig at leve dit liv, hvis du var udviklingshæmmet. Hvor og hvordan vil du bo, hvem skal passe på dig, og hvordan ser din dag ud?
3. Skriv et digt eller en remse, der beskriver, hvordan du forestiller dig, det er at være udviklingshæmmet. Du kan skrive, hvad du drømmer om, og hvordan dit liv er.
4. Mal eller tegn et billede af, hvordan du forestiller dig, livet ser ud for de udviklingshæmmede børn på børnehjemmene i Rusland. Du kan også lave en collage ved hjælp af gamle ugeblade eller digitalkamera. Saml billederne til en lille udstilling i klassen.

Eleverne kan også skrive breve til den russiske præsident, hvor de kan opfordre til, at de handicappede børns rettigheder overholdes. Vejledning hertil findes også på Amnesty Internationals hjemmeside.

Den store, stygge ulv

Denne aktivitet har til formål at gøre eleverne bevidste om, at situationer ofte kan udlægges på flere måder og anskues fra flere vinkler, og at der derfor ikke altid er én rigtig måde at betragte situationer på. Derimod er fortællinger præget af, hvem der fortæller historien, og hvordan den enkelte person har oplevet situationen.

Hvis I har arbejdet med børns rettigheder i klassen, kan I tage udgangspunkt i dette arbejde. Gør eleverne opmærksom på "retten til at blive hørt", og bed dem give eksempler på situationer, hvor de har oplevet, at deres ret til at blive hørt ikke er blevet respekteret. Tal også om, hvordan en sag oftest kan ses fra flere sider, og hvilke parter der har ret til at blive hørt i sådanne sammenhænge.

Forslag til skriftlig opgave:

Læs historien om Rødhætte og ulven (bilag 2) højt for eleverne. Selv om eleverne kender eventyret, kan det være en god ide at genopfriske det. Derefter bliver eleverne bedt om at skrive historien om, så den fortæller ulvens version af historien. Det vil sige, at ulven fortæller historien, som den har oplevet den, så det er ulvens synspunkter, der bliver omdrejningspunktet i eventyret. Når eleverne har skrevet teksterne, kan de læse dem op for hinanden i klassen og diskutere de forskellige forslag.

Til slut kan du læse forslaget til en ny version af eventyret om Rødhætte og ulven (bilag 2) højt for eleverne. Hvis eleverne ikke selv har arbejdet med at skrive en ny version af eventyret, kan I nøjes med at diskutere nedenstående forslag. I kan bruge teksten til at diskutere fortællerens rolle i forhold til tekstens budskab, og hvilken betydning det har for en historie, hvem der fortæller den. Sammenlign eventuelt fortællerpositionerne med situationer, hvor eleverne selv har oplevet, at der var forskellige udlægninger af den samme historie.

Plads til liv - rollespil

Det kan være vanskeligt at begribe, hvilke problemer det medfører at leve i områder, der er overbefolket. Menneskene i sådanne områder mangler en række faciliteter, som vi i Danmark betragter som selvfølgelig såsom en seng at sove i, rent vand og ordentlige toiletforhold.

I denne øvelse ser vi på et konkret problem som pladsforhold, der kan være begrundet i overbefolkning, flygtningeproblemer eller slumproblemer. Aktiviteten danner grundlag for en god debat om, hvilke problemer det medfører at leve sådan, da eleverne selv erfarer, hvilke vanskeligheder, der er forbundet med et begrænset leveareal.

Øvelsen kan laves med en enkelt klasse eller med deltagelse af flere klasser sammen.

Instruktion

Del eleverne op i tre grupper. Lad gruppe 1 blive i klassen. De to andre går udenfor.

I grupperne skal eleverne bestemme sig for forskellige roller. Nogle elever har forskellige arbejdsfunktioner, som købmand, skrædder mv. Andre elever er familiemedlemmer. Lad eleverne forestille sig, at de skal flytte ind på den plads, der er til rådighed. Hver familie skal indrette sig, så der er plads til at bo og udføre deres arbejde. Få eleverne til at forstå, at det ikke er en midlertidig situation, men at de indretter sig for mange år og måske endda for resten af deres liv.

Gør plads midt på gulvet i klassen ved at skubbe bordene til side. Lad eleverne i gruppe 1 fordele pladsen imellem sig, og bed dem om at indrette deres bolig og arbejdsplads med ganske få remedier.

Når eleverne har indrettet sig, ankommer der flere mennesker, der også skal være i lejren. Lad eleverne fra gruppe 2 komme ind i klassen, og bed eleverne fordele pladsen på ny, så der bliver plads til de nyankomne. Det betyder, at alle familierne må indskrænke sig, og måske bliver nogle familiemedlemmer nødt til at dele seng. Det betyder endvidere, at der måske ikke længere er plads til alle arbejdspladserne, og at der bliver kø i forretningerne.

Når gruppe 2 er kommet på plads i lejren, ankommer gruppe 3 og situationen gentager sig.

Hvis I ikke har mulighed for, at andre klasser tager del i aktiviteten, kan I indskrænke pladsen i stedet for at lade andre grupper ankomme. Det vil sige, at eleverne i flere omgange bliver bedt om at halvere deres boligareal.

Efterbehandlingen af denne aktivitet er særdeles vigtig, da det er her, eleverne skal reflektere over, hvad der skete i situationen, hvilke konflikter

der opstod, og hvordan eleverne formåede at løse opgaven. Det er vigtigt, at eleverne forstår, at dette er en øvelse, der skal illustrere, hvilke vilkår mennesker lever under i flygtningelejre og storbyers slumkvarterer. Disse mennesker lever under forhold, hvor der ikke er plads til privatliv, hvor der ofte ikke er nok at spise, og hvor der på grund af de umenneskelige levevilkår let opstår konflikter, slagsmål og tyverier, fordi alle prøver at rage mest muligt til sig. Det betyder, at mennesker lever i et miljø, hvor det konstant er alles kamp mod alle, og hvor folk bliver mistænksomme og bange for hinanden.

Eleverne kan eventuelt fortsætte diskussionen i mindre grupper. De kan reflektere over følgende spørgsmål i grupperne:

- Hvilke problemer opstod gentagne gange i øvelsen?
- Hvad kunne man gøre for at forhindre, at der opstår konflikter i situationen?
- Er det muligt at leve under sådanne forhold i virkeligheden, uden at der opstår konflikter?
- Hvilke krav stiller det til den enkelte at leve under sådanne forhold?

Menneskerettighedssangen

"Menneskerettighedssangen" er blevet til i samarbejde mellem Tom McEvan og Det Danske Center for Menneskerettigheder i anledningen af 50-året for FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne. Musikken til sangen kender de fleste sikkert på forhånd som Tom McEvans "Fy fy skamme skamme". Teksten omhandler eksempler på, hvilke rettigheder vi har, og hvilke vi ikke har ifølge FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne. Cd'en indeholder både en engelsk og en dansk version, så man kan vælge at arbejde med begge udgaver i klassen. Cd'en rekvireres ved at kontakte Amnesty International.

Forslag til diskussion og arbejdsopgaver i forbindelse med teksten:

- Hvilke rettigheder beskriver teksten, som rettigheder vi har, og rettigheder vi ikke har?
- Sammenlign teksten med FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne og diskuter, hvilke rettigheder teksten beskriver, og hvilke der er udeladt?
- Forsøg at lave en ny tekst til musikken, der beskriver de rettigheder, I selv mener, der er vigtige.
- Diskuter om teksten er en seriøs eller en humoristisk tekst, og begrund med eksempler.

Ideer til udskolingen

Menneskerettigheder i børnehøjde - fokus på menneskerettighedsbegreber

I arbejdet med menneskerettigheder vil eleverne blive præsenteret for en lang række begreber, som de sandsynligvis ikke tidligere har stiftet bekendtskab med. Det er derfor vigtigt at tale med eleverne om begrebernes betydning, da flere af dem er forholdsvis komplekse. Her følger et forslag til, hvordan I kan arbejde med begreberne i klassen, så eleverne ikke blot bliver bekendte med begreberne, men også kommer til at forstå, hvilke problemstillinger de dækker over.

Giv eleverne en liste over begreberne tortur og mishandling, forsvindinger, samvittighedsfanger, dødsstraf, børnesoldater, menneskerettigheder og flygtninge, og bed dem skrive deres umiddelbare bud på, hvordan de forstår begreberne.

Som optakt til en diskussion om begrebernes betydning kan du vise videoen "40 børn for Amnesty International" for eleverne. Videoen er interviews med elever i 4. og 5. klasse, der redegør for, hvordan de forstår nogle af de nævnte begreber. Videoen er et både underholdende, begavet og humoristisk bidrag til, hvordan begreberne kan forstås. Diskuter derefter de forståelser, der kommer til udtryk i videoen, med eleverne, og hvorvidt disse forklaringer er korrekte. Inddrag også elevernes umiddelbare forståelser af begreberne, og find ud af, hvilke begreber de ikke havde kendskab til på forhånd.

En skriftlig opgave:

- Udvælg et af de begreber, I har arbejdet med, og redegør for, hvad det betyder. Skriv også, hvilken betydning begrebet har for mennesker, der bliver udsat for denne behandling, og hvad du mener, man burde gøre for at forhindre sådanne overgreb. Gå eventuelt på skolebiblioteket og find mere materiale om emnet.
- Udvælg et af begreberne, og skriv en fiktiv historie om en person, der bliver udsat for et sådant overgreb. Du kan beskrive, hvordan overgrebet finder sted, hvordan personen oplever det, og hvilke konsekvenser det har. Prøv også at redegøre for, hvorfor personen bliver udsat for denne behandling.

Konventionen om Barnets Rettigheder

Dette er en øvelse, der har til formål at introducere eleverne for, hvad en konvention er, hvad en konvention indeholder, og hvad dens formål er.

Eleverne arbejder i grupper med at udarbejde et forslag til, hvad de mener, en konvention om barnets rettigheder bør indeholde. De enkelte gruppers forslag til konventionen skitseres på en planche eller en overhead og introduceres for resten af klassen. Klassen kan diskutere ligheder og forskelle mellem de enkelte gruppers forslag til en konvention om barnets rettigheder.

Eleverne introduceres for FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Diskuter i klassen, hvad konventionen indeholder, og hvad formålet er med den.

FNs Konvention om Barnets Rettigheder skal blandt andet sikre:

- Børns basale rettigheder. Eksempelvis ret til mad, bolig og læge.
- Børns ret til udvikling. Eksempelvis ret til uddannelse og leg.
- Børns ret til beskyttelse. Eksempelvis mod mishandling, krig og vold.
- Børns ret til medbestemmelse. Eksempelvis ytringsfrihed.

På grundlag af FN's Konvention om Barnets Rettigheder kan klassen nu diskutere følgende spørgsmål:

- Hvilke ligheder og forskelle er der mellem FN's Konvention om Barnets Rettigheder og de forslag, eleverne har udarbejdet?
- Hvilke elementer mangler efter elevernes mening i FN's Konvention om Barnets Rettigheder?
- Hvordan kan efter elevernes mening FN's Konvention om Barnets Rettigheder anvendes?

Hvis I vil arbejde yderligere med FN's Konvention om Barnets Rettigheder, kan I fortsætte ved at gå mere i dybden med de enkelte artikler i konventionen, f.eks.:

- Tortur og straf: artikel 37
- Væbnede konflikter, herunder brugen af børnesoldater: artikel 38
- Børnearbejde: artikel 32
- Handicappede børn: artikel 23
- Undervisning: artikel 28.

Andre konventioner om menneskerettigheder, der kan inddrages, er:

- FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder
- Konventionen om civile og politiske rettigheder
- Konventionen om sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder
- Konventionen om tortur
- Flygtningekonventionen.

Brev til statsministeren

Forestil jer, at I skal skrive breve til den danske statsminister om uretfærdigheder i Danmark. Snak med eleverne om, hvilke uretfærdigheder de mener, der findes i Danmark, og hvad de gerne ville bede statsministeren gøre noget ved. Lad eleverne skrive breve til statsministeren. De skal lægge vægt på, hvad de synes, statsministeren burde ændre eller gøre noget ved, og de skal overveje, hvilke argumenter de vil bruge for at overbevise ham om, at han bør gøre noget.

Vejledning til, hvordan man skriver breve til regeringsledere, kan eleverne finde på "Junior Action" på Amnesty Internationals hjemmeside www.amnesty.dk. Her kan eleverne lære om, hvad brevaktioner er, og hvordan de kan hjælpe mennesker, der ikke får opfyldt deres rettigheder.

Gadebørn

Rundt omkring i verden er der millioner af børn, der bare ønsker sig én ting: at have et sted, de kan kalde hjem. Der findes millioner, der bare ønsker at kunne gå i skole frem for at arbejde. For gadebørn er begge disse ønsker påtrængende.

Gadebørn oplever kun sjældent at have fundamentale rettigheder som retten til at gå i skole, retten til rigeligt rent vand og mad, retten til at være sammen med deres familie og retten til sikkerhed.

Det kan være svært for danske elever at forstå, hvad børns rettigheder handler om, fordi de sjældent oplever at blive krænket på deres rettigheder. Hvis man vil lave et forløb om børns rettigheder, kan det derfor være en god ide at vende blikket udad mod dele af verden, som ikke er så privilegerede som vores.

Filmforslag

Filmen "Wilbert - Gadebørn i Nicaragua" illustrerer, hvilke vilkår gadebørn i Nicaragua lever under, og er en god introduktion til at arbejde med emnet. Læreren skal være opmærksom på, om filmen er for barsk for den konkrete elevgruppe. Filmen kan rekvireres ved at kontakte Amnesty International.

Børns rettigheder

Alle børn har de samme rettigheder, men det er desværre ikke alle, der får deres rettigheder opfyldt. Wilbert er et af de børn, som ikke får særlig mange af sine rettigheder opfyldt.

Kig sammen med eleverne på Konventionen om Barnets Rettigheder, og find sammen med eleverne ud af, hvilke af Wilberts rettigheder, der bliver krænket.

Efterfølgende kan eleverne skrive en artikel eller et læserbrev om forholdene for gadebørn i Nicaragua. Eleverne kan vælge, om de vil basere artiklen på et 'interview' med Wilbert som barn eller som voksen.

Børnearbejde

Børnearbejde i andre lande

Se en film om, hvordan børn i andre lande arbejder. Forslag til film kan findes på Amnesty Internationals hjemmeside. Diskuter forskelle og ligheder mellem, hvordan danske børn og andre børn arbejder. Med udgangspunkt i FN's Konvention om Barnets Rettigheder diskuteres i klassen, om det er hensigtsmæssigt, at børn arbejder, mens de går i skole. Diskuter også, hvad vi kan gøre for at sikre, at børn i andre lande har nogle bedre rettigheder i forbindelse med skole og arbejde.

Fritidsarbejde og børnearbejde?

Tal desuden med eleverne om, hvor meget fritidsarbejde de har, hvad de laver, og hvor meget de tjener. Hvordan adskiller børnearbejde sig fra fritidsarbejde eller hjælp derhjemme? Hvilke regler findes for børns fritidsarbejde i Danmark? Hvad skal børn være opmærksomme på, hvis de har et fritidsjob? Er reglerne rimelige? Se evt. Børnerådets hjemmeside, www.brd.dk, og Lov om arbejdsmiljø, LBK nr. 784 af 11. oktober 1999, § 60-61.

Lav en undersøgelse af fritidsarbejde, og lav fortegnelser over, hvor meget børn på jeres skole arbejder i fritiden. Spørg de øvrige elever på skolen, hvor meget de arbejder. I kan selv lave et spørgeskema i klassen, eller I kan bruge skemaet i bilag 4.

Lav beregninger over, hvor meget eleverne på jeres skole i gennemsnit arbejder, hvor meget de tjener, hvad de bruger pengene til osv. Sammenlign eventuelt undersøgelsen af fritidsarbejde blandt eleverne på jeres skole med, hvordan børn i andre lande arbejder.

Skriveopgaver:

1. Fortæl om dit eget fritidsarbejde, hvor du arbejder, hvad du laver, hvad du synes om det, hvad du lærer af det osv. Skriv, hvad du synes om, at børn arbejder, hvor meget og hvordan det er hensigtsmæssigt, de arbejder, og hvilke fordele og ulemper, der er ved, at børn arbejder.
2. Fortæl om, hvordan børn i andre lande arbejder. Hvad synes du om den måde, de arbejder på, og hvilke rettigheder mener du, de bør have? Skriv, hvad vi kan gøre i Danmark for at forbedre forholdene for børn i andre lande. Hvad kan du gøre, og hvad kan politiske partier og organisationer som Amnesty International gøre?

På flugt - undervisningsmateriale om flygtninge

Amnesty International har udarbejdet et undervisningsmateriale om flygtninge, som kan anvendes til folkeskolens ældste elever. Materialet sigter mod at give eleverne en generel indsigt i flygtningeproblematikken og den danske asylprocedure. Desuden indeholder materialet et oplæg til et rollespil, som kan bidrage til at skabe forståelse for de problemer, danske flygtninge oplever. Afslutningsvis kan eleverne teste deres viden om flygtninge og asylprocedurer ved at spille flygtningespillet, som er et brætspil. Spillet kan findes på Amnesty Internationals hjemmeside eller rekvireres hos Amnesty International.

Børnesoldater i DR Congo

Start forløbet med en fælles brainstorming/diskussion i klassen eller i mindre grupper om, hvad det vil sige at være børnesoldat, hvad formålet er med dem, hvordan de lever, hvilke oplevelser de er udsat for, og hvilke konsekvenser det har for et barn at være soldat.

Find billeder af børnesoldater på Amnesty Internationals undervisningssite i forbindelse med "Junior Action". Her kan også findes forslag til relevante film. Diskuter indholdet i klassen.

Ideer til skriftlige opgaver:

- Fortæl en historie om, hvordan en børnesoldat lever, hvilke oplevelser livet som soldat giver, og hvilke håb og drømme han eller hun har for fremtiden.
- Skriv, hvad du mener om brugen af børnesoldater, hvilken konsekvenser livet som soldat har for børn, og hvordan man kan forsøge at forhindre rekrutteringen af børnesoldater. Hvad kan du selv gøre? Og hvad kan regeringer og organisationer som Amnesty International gøre?
- Skriv et digt om børnesoldater. Du kan vælge at skrive om, hvordan livet er for en enkelt børnesoldat eller skrive mere generelt om, hvad børnesoldater er, og hvordan de bliver brugt.

Ideer til billedopgaver:

- Lav en collage, der illustrerer, hvordan børnesoldater oplever krigen, og hvordan deres liv som soldat ser ud. Du kan bruge gamle aviser og ugeblade som materialer, eller du kan lave en digital collage ved hjælp af billeder fra Amnesty Internationals hjemmeside, www.amnesty.dk, <http://global.dk/sw153.asp> og lignende hjemmesider.
- Fortæl en historie via billeder. Eleverne kan eventuelt arbejde sammen i grupper. Hvis de gør det, skal de først blive enige om historiens forløb og derefter aftale, hvem der illustrerer hvilket forløb. Hver person laver et billede af det aftalte forløb. Når alle billederne er færdige, kan de sættes op på væggen i den rigtige rækkefølge. De vil således fortælle en historie om børnesoldater.

Ideer til projektorienteret arbejde:

- I grupper kan eleverne udarbejde en handleplan, der sigter mod at komme brugen af børnesoldater til livs. Hvordan kan man gøre det attraktivt ikke at bruge børn som soldater, og hvordan kan man formidle dette budskab til regeringer og oprørsgrupper i forskellige dele af verden?
- Illustrer og forklar på plancher eller via et power point-oplæg, hvad børnesoldater er, hvordan de lever, og hvilke konsekvenser livet som soldat har for dem.
- Skriv et rollespil, der viser, hvordan børnesoldater er blevet rekrutteret som soldater, hvordan de lever, og hvilke familierelationer de har og ikke har.

Hvis I har lyst til at arbejde mere dybdegående med emnet "Børnesoldater", kan vi anbefale China Keitetsis bog "Mit liv som barnesoldat i Uganda", hvor hun gribende fortæller historien om livet som børnesoldat i Uganda, og hvordan hun siden hen er kommet til Danmark. Se også Dansk Røde Kors' hjemmeside for børn www.dennis-rk.dk.

Rollespil om livet som børnesoldat

Denne aktivitet går ud på at lave et rollespil om livet som børnesoldat, hvorigennem eleverne får mulighed for at sætte sig ind i de forskellige positioner og holdninger, der findes til børnesoldater.

Læs først det indledende scenarium, bilag 5.

- Bed en tredjedel af eleverne i klassen om at forestille sig, at de er børn i en landsby, der bliver rekrutteret som børnesoldater. Giv dem argumenter og handlemuligheder på det tilhørende stikordskort.
- Bed en tredjedel af eleverne i klassen om at være de voksne soldater, der allerede sidder i bussen. Giv ligeledes dem argumenter og handlemuligheder på det tilhørende stikordskort.
- Det er op til eleverne i fællesskab at beslutte, hvorvidt børnene skal tvinges til at rejse med de voksne soldater og fungere som børnesoldater, eller hvorvidt de kan overbevise soldaterne om, at de skal have lov at slippe.
- Den sidste tredjedel af klassen kan fungere som observatører, hvoraf nogle kan observere de elever, der agerer børn i landsbyen, mens andre kan observere de voksne soldater.
- Giv eleverne i de to grupper ti minutter til at læse stikordskortene og aftale en fælles taktik for, hvordan de skal håndtere situationen.
- Start rollespillet, og afslut det, når det synes passende.

Efter rollespillet kan I diskutere følgende spørgsmål:

- Hvordan gik rollespillet, hvad skete der?
- Hvordan føltes det at være et barn, der kunne blive tvunget til at forlade venner og familie for at blive soldat?
- Hvordan føltes det at være voksen soldat og skulle tvinge børn til at blive soldater?
- Hvilke rettigheder i FN's Konvention om Barnets Rettigheder overtrædes, hvis børnene tvinges til at blive soldater?
- Hvorfor tror du, man tvinger børn til at blive soldater, og hvad mener du om det?
- Hvad kan man gøre for at forhindre brugen af børnesoldater?
- Hvad ville du selv gøre, hvis du blev tvunget til at blive soldat, og hvilke handlemuligheder ville du have?

Stop tortur

Dette er et forslag til, hvordan man kan arbejde med tortur i undervisningen. Hensigten med forløbet er at gøre eleverne bevidste om, hvad tortur er, hvad torturens formål er, samt hvad dens følger er. Derudover sigter forløbet mod at sætte eleverne ind i de argumentationer, der kan bruges for og imod tortur.

Tortur kan være et barsk emne og bør ikke medtages i undervisningen, før eleverne er modne til det.

En god introduktion til emnet kan være at se filmen "Ashkan - en historie om tortur", som kan rekvireres fra Amnesty International. Som opfølgning på filmen kan følgende spørgsmål diskuteres med eleverne:

- Hvad er tortur?
- Hvad er forskellen på fysisk og psykisk tortur?
- Hvad er følgerne af tortur?
- Hvorfor bruges tortur?

Materiale om tortur findes i bilag 6. Derudover findes mere information om tortur på Amnesty Internationals undervisningssite på www.amnesty.dk og på www.amnesty-youth.dk.

For at sætte eleverne ind i argumentationer og synspunkter om tortur, foreslår vi, at eleverne inddeles i grupper henholdsvis for og imod tortur. Gruppen mod tortur kan læse artiklen "Tortur er at leve som en død" på www.politiken.dk og sætte sig ind i artiklens argumenter.

Link: <http://politiken.dk/visArtikel.aspx?PageID=320215>

Gruppen for tortur skal selv forsøge at opstille argumenter for tortur. De kan tage udgangspunkt i følgende:

- Tortur kan redde uskyldige menneskers liv.
- Nogle mennesker fortjener at blive tortureret.
- Tortur kan fremtvinge tilståelser.
- Tortur beskytter demokratiet.

Herefter skal de to grupper diskutere, om tortur fortsat skal være forbudt, eller om det bør tillades. Læreren skal være ordstyrer.

Ytringsfrihed

Dette er en aktivitet om ytringsfrihed, som kan forløbe sideløbende med den normale undervisning. Aktiviteten går i bund og grund ud på at være pålagt censur. For at give eleverne en lærerig oplevelse af, hvad ytringsfrihed er, og hvad det vil sige at miste den, er der på den pågældende dag eller i den pågældende lektion indført censur.

Eleverne fratages ytringsfriheden, forstået på den måde, at de får at vide, at de bliver straffet, hvis de siger bestemte ord. Snak først om, hvilke ord der ikke må siges, og hvad en passende straf kan være. En straf kunne for eksempel være, at eleverne bliver smidt i fangehullet (et hjørne af klassen eller lignende), hvis de overtræder censurreglerne.

Snak derefter med eleverne om deres oplevelse af øvelsen:

- Hvordan var det ikke at måtte sige disse ting?
- Hvordan mon det er at leve i et land, hvor man ikke må sige alt, hvad man tænker og mener?

Lad efterfølgende eleverne undersøge, hvor i verden ytringsfriheden begrænses. De kan også undersøge, hvilke humanitære organisationer der specifikt arbejder med ytringsfrihed, eller om der er debat om ytringsfriheden i Danmark.

Imagine

På videobåndet "40 børn for Amnesty" og "Imagine" kan du høre børn fra forskellige verdensdele synge sangen "Imagine", som John Lennon har givet Amnesty International rettighederne til at bruge. I kan arbejde med tekst og musik til "Imagine" i musiktimerne. Teksten er i bilag 3. Derudover kan I bruge teksten som udgangspunkt for undervisningen i menneskerettigheder i dansk, hvor I eksempelvis kan diskutere følgende spørgsmål:

- Hvilke forestillinger og drømme om verden kommer til udtryk i "Imagine"?
- Hvilke forhold beskriver John Lennon i teksten som årsag til verdens konflikter og krige?
- Hvorfor foreslår John Lennon, at vi skal forestille os en verden uden himmel og helvede?
- Hvad mener I om teksten? Udtrykker den realistiske forestillinger om verden, og hvilket formål har dens budskab?
- Hvilke forestillinger og drømme har I selv om den verden, vi lever i?

Menneskerettigheder på spil

Målet med denne aktivitet er, at eleverne i større grupper eller i fællesskab udvikler og udarbejder et brætspil. Dette kræver både kreativitet og faglig viden om menneskerettighederne og/eller børnerettighederne. Spillets emner kan eventuelt være:

- Test din viden om menneskerettigheder!
- Hvordan sikres elevernes rettigheder på jeres skole?

Når eleverne har fundet ud af, hvad spillet konkret skal omhandle, og hvordan det skal udformes, fordeler de arbejdet mellem sig. Nogle elever står for fremstillingen af en spilleplade, mens andre står for udarbejdelsen af spørgsmål.

Tips til spillepladen

Eleverne kan f.eks. lave en spilleplade med felter, hvor de ved hjælp af terningekast skal flytte deres brikker rundt. Felterne farvelægges, og til hver farve knytter der sig en kategori. Man skal altså forinden i fællesskab have besluttet, hvor mange kategorier der skal være. Nogle af felterne kan være specielle og rumme anvisninger som fx: "Du har overtrådt menneskerettighederne - ryk tre felter tilbage".

Tips til spørgsmålene

Kategorierne kan fx være FN's Konvention om Barnets Rettigheder og Overholdelse af børnerettigheder på skolen. Spørgsmålene kan både være faktuelle og kræve et konkret svar, og holdningsbaserede og således ikke kun have ét rigtigt svar.

Eksempler på spørgsmål til FN's Konvention om Barnets Rettigheder:

- Hvad er formålet med FN's Konvention om Barnets Rettigheder?
- Hvilke lande har ikke underskrevet FN's Konvention om Barnets Rettigheder?
- Hvordan defineres et barn?
- Hvad er efter din mening den groveste overtrædelse af børnerettighederne?
- Hvad kan du selv gøre for at forhindre overtrædelser af børnerettighederne?
- Hvad kan den danske regering gøre for at forhindre overtrædelser af menneskerettighederne?
- Hvornår er den internationale børnerettighedsdag?

Eksempler på spørgsmål til "Overholdelse af børnerettigheder på skolen":

- Giv et eksempel på, hvorfor du mener/ikke mener, at du har ytringsfrihed på din skole.
- Fortæl de andre elever, hvorfor I har/ikke har religionsfrihed på din skole.
- Hvordan har I adgang til informationer på jeres skole?
- Hvordan passer skolen på elevernes sundhed?
- Er alle elever ligeværdige på din skole?

Et utopisk samfund

Forklar eleverne, at de skal skabe og indrette et utopisk samfund på en øde ø. Der er ingen begrænsninger for, hvilke ressourcer beboerne på øen har til rådighed. Eleverne kan derfor frit fantasere over, hvilke naturressourcer, teknologiske ressourcer, religioner, traditioner, skikke mv. de ønsker at have på øen. Formålet med øvelsen er, at eleverne reflekterer over, hvilke værdier og strukturer der er ønskværdige for et samfund og medvirkende til at sikre borgerne nogle rimelige rettigheder. I kan eventuelt starte med en brainstorming i klassen, hvor eleverne formulerer deres umiddelbare tanker om, hvordan et utopisk samfund bør være, og hvilke trusler eller konflikter det er væsentligt at sikre sig mod.

Efter den indledende brainstorming organiseres eleverne i grupper, hvor de skal diskutere, hvordan de vil indrette deres ø-samfund. Det er hensigtsmæssigt, at eleverne starter med at udarbejde nogle få principper eller mål for, hvordan de ønsker at organisere deres samfund. De kan bruge følgende arbejdsopgøvelser:

- Hvilke værdier skal være fremherskende i vores ø-samfund?
- Hvordan skal vores ø-samfund styres, ledes eller regeres?
- Hvem skal bo i vores ø-samfund?
- Hvad skal vores samfund hedde?
- Hvilke trusler og konflikter vil vi søge at sikre vores ø-samfund mod?

Når eleverne har planlagt de overordnede principper for ø-samfundet, kan de begynde at tænke mere detaljeret over, hvordan man sikrer disse principper. De kan anvende følgende områder til at reflektere over samfundsstrukturen:

- Øens funktioner: erhverv, kommunikation, handel.
- Brug af natur: økologisk balance, udnyttelse.
- Gruppeopgaver på øen: social ligestilling, forskelsbehandling.
- Arbejdsfunktioner: skal beboerne arbejde? Hvilke arbejdsfunktioner har øen behov for? Hvordan fordeles arbejdet? Osv.
- Sociale forhold: fritid, samvær, boligforhold, idræt, kunst, uddannelse mv.
- Udenrigspolitiske forhold: militær, import, eksport, internationale konflikter mv.

Foredragsholder fra Amnesty International

Amnesty International har et korps af unge foredragsholdere, der holder foredrag om menneskerettighederne og Amnesty Internationals arbejde. Desuden kan foredragene inddrage forskellige emner - fx tortur og dødsstraf eller forhold i et specifikt land.

Har I lyst til at lave et arrangement med en gratis foredragsholder, så kontakt Amnesty Youth. Adresse og telefonnummer kan findes på Amnesty Youths hjemmeside www.amnesty-youth.dk.

Er der interesse for at få et torturoffer ud at fortælle sin smertefulde historie til en debat-/tema-aften, er der også mulighed for dette - dog mod betaling. Hvis der tages entre eller arrangeres øl/vand- eller kage/kaffesalg, ender det som regel med et lille overskud til betalingen.

Bilag 1 - Bekymringsdukker

Historien om gadebarnet Wilbert

Wilbert kommer fra Guatemala. Han er 12 år og bor på gaden. Indtil han var 7 år, boede han hjemme hos sine forældre, men så døde hans mor. Wilbert var ulykkelig, og det var hans far også. Wilberts far var så ulykkelig, at han glemte alt om at passe på Wilbert. Han drak hver dag for at glemme, hvor ked af det han var. Når han var fuld, kunne han finde på at slå Wilbert.

Til sidst blev det for meget for Wilbert. Han savnede sin mor og kunne ikke holde ud at være sammen med sin far. Wilbert besluttede sig for at løbe hjemmefra. Siden da har Wilbert boet på gaden og været et såkaldt gadebarn.

Der er mange andre gadebørn i Guatemala, så Wilbert er ikke ensom, men det er et hårdt liv. For at få penge til mad pudser han sko for andre mennesker. Det er ikke meget, han tjener, men det er nok til, at han kan få lidt at spise. Han har også fået råd til at købe en kasse til at have skocreme og børster i.

Politiet i Guatemala er dog ikke glad for gadebørnene, som de gerne vil have fjernet fra gadebilledet. Derfor har Wilbert været i fængsel nogle gange. Selvom Wilbert så både fik mad og havde tag over hovedet, brød han sig ikke om at være i fængsel, fordi de andre fanger og fængselsbetjentene tit blev voldelige. Derfor vil Wilbert hellere bo på gaden, og han forsøger at undgå politiet, så han ikke kommer i fængsel igen.

Selvom Wilbert har det svært og har mange ting at bekymre sig om, så har han alligevel en masse håb og drømme. For eksempel håber han på at blive skolelærer, når han bliver stor. Han ønsker at lave en skole for gadebørn, så de får nogle flere muligheder end ham selv. Selv går Wilbert ikke i skole, så det er svært at sige, om disse håb og drømme vil gå i opfyldelse en dag.

Resumé af Konventionen om Barnets Rettigheder

- Alle børn har ret til et liv.
- Alle børn har ret til et navn og en nationalitet.
- Børn har ret til at være sammen med deres familie eller sammen med dem, der bedst kan tage sig af dem.
- Børn har ret til at få tilstrækkeligt med mad og rent vand.
- Børn har ret til en tilfredsstillende levestandard.
- Børn har ret til lægehjælp.
- Børn med et handicap har ret til særlig hjælp og træning.
- Børn har ret til at lege.
- Børn har ret til gratis skolegang.
- Børn har ret til at leve i sikkerhed og ikke blive gjort fortræd eller forsømt.
- Børn må ikke bruges som billig arbejdskraft eller som soldater.
- Børn skal have lov til at tale deres modersmål og udøve deres egen religion og kultur.
- Børn har ret til at sige, hvad de mener, og ret til at mødes og give udtryk for deres synspunkter.
- Børn har ret til privatliv.

Vejledning til bekymringsdukke:

Materialer:

Piberensere eller ispinde
Lim eller tape
Papir
Sakse
Tusser
Garn

Fremgangsmåde:

Lav dukkens krop af ispinde eller piberensere.

Ved brug af ispinde:

En ispind kan udgøre både krop, hoved og ben. Klip en anden ispind over og, sæt den med lim eller tape fast som dukkens arme på den ispind, der udgør kroppen.

Dukkens hoved kan enten klippes ud i papir, eller I kan bruge en vatkugle. Hovedet limes herefter på ispinden, og sko, hår og ansigt tegnes på dukken med tusser.

Når limen er tør, vikles garn omkring dukken. Start ved halsen og arbejd jer nedefter. Med en anden farve garn vikles et kryds om dukkens overkrop, så armene sidder godt fast. Lav til sidst et bælte med en anden farve garn.

Ved brug af piberensere:

En piberenser bøjes på midten. Dette udgør dukkens ben og krop. En anden piberenser klippes over i passende længde og vikles en gang omkring kroppen, så den udgør dukkens arme.

Hovedet kan enten klippes ud i papir, eller I kan bruge en vatkugle. Hovedet sættes fast på kroppen, og sko, hår og ansigt tegnes på dukken med tusser.

Herefter vikles garn om dukken. Start ved halsen, og arbejd jer nedefter. Benene kan enten vikles ind separat for at lave bukser eller sammen for at lave en kjole. Med en anden farve garn vikles et kryds om dukkens overkrop, så armene sidder godt fast. Lav til sidst et bælte af en anden farve garn.

Bilag 2 - Den store stygge ulv

Rødhætte - i gammel version

Af brødrene Jacob og Wilhelm Grimm. Oversat af Carl Ewald (1856-1923)

I elektronisk udgave af Michael Husted, 1996. Teksten er taget fra: www.lysator.liu.se

Der var engang en sød, lille Pige, som alle Mennesker holdt meget af, men ingen elskede hende som hendes Bedstemor, der slet ikke vidste, hvor godt hun skulde gøre det for hende. En Dag gav hun hende en lille rød Fløjls hue, der klædte hende saa godt, at hun altid gik med den, og derfor blev hun kaldt Rødhætte. En Dag sagde hendes Mor til hende: "Se her, lille Rødhætte, her har du et stykke Kage og en Flaske Vin, kan du bringe det hen til Bedstemor, hun er syg og svag, saa det vil nok styrke hende. Du maa helst gaa med det samme, før det bliver alt for varmt, men gaa nu pænt den lige Vej og pas paa, at du ikke falder og slaar Flasken itu. Og husk saa at sige Goddag straks, naar du kommer ind i Stuen, og staa ikke først og se dig om." "Jeg skal nok huske det altsammen," sagde Rødhætte og gav sin Mor Haanden paa det.

Bedstemoderen boede ude i Skoven, en halv Times Gang fra Landsbyen. Da Rødhætte kom ind i Skoven, mødte hun Ulven, men hun var slet ikke bange, for hun anede ikke, hvor slem den er. "Goddag, Rødhætte," sagde den. "Goddag," svarede hun. "Hvor skal du hen saa tidligt?" "Jeg skal til Bedstemor." "Hvad er det, du har under Forklædet?" "Det er Kager og Vin. Vi har bagt i Gaar, og nu skal stakkels, gamle Bedste ogsaa have noget med." "Hvor bor din Bedstemor, lille Rødhætte?" "Aa, det er vel et Kvarters Gang herfra. Hendes Hus ligger under de tre store Egetræer, du ved nok."

"Det er en rigtig lækker lille Mundfuld," tænkte Ulven ved sig selv, "hun vil nok smage bedre end den gamle. Nu vil jeg bære mig rigtig snildt ad, saa faar jeg fat i dem begge to." Den fulgte Rødhætte et lille Stykke paa Vej, og lidt efter sagde den til hende:

"Se engang de dejlige Blomster, Rødhætte, du ser dig slet ikke om. Du hører vist ikke engang, hvor kønt Fuglene synger. Du skynder dig jo, som om du skulde i Skole, og der er dog saa dejligt herude i Skoven."

Rødhætte saa sig om. Solstraalerne skinnede mellem Bladene ned paa de mange, kønne Blomster, og hun tænkte: "Bedstemor vil sikkert blive glad for en Buket Blomster. Det er saa tidligt, saa jeg kan godt naa at plukke nogle." Hun gik nu ind mellem Træerne og begyndte at plukke nogle, men naar hun havde plukket en, syntes hun, at der stod nogle meget kønnere længere borte, og paa den Maade kom hun dybere og dybere ind i Skoven.

Ulven gik imidlertid den lige Vej til Bedstemoderens Hus og bankede paa: "Hvem er det?" spurgte hun. "Det er mig, lille Rødhætte, med Kager og Vin til dig," svarede Ulven. "Tryk paa Klinken," raabte Bedstemoderen, "jeg er saa daarlig, at jeg ikke kan staa op." Ulven trykkede paa Klinken, saa Døren gik op, og uden at sige et Ord gik den lige hen til Sengen og slugte den gamle Bedstemor. Saa tog den hendes Klæder paa, lagde sig i Sengen og trak Forhænget for."

Rødhætte havde imidlertid plukket lige saa mange Blomster, hun kunne bære, og kom langt om længe hen til Huset. Hun kunde ikke forstaa, at Døren var aaben, og da hun kom ind i Stuen, blev hun saa underlig til Mode, og det kunde hun slet ikke begribe, for hun holdt ellers saa meget af at være hos sin Bedstemor. "Goddag," sagde hun, men der var ingen, som svarede. Hun gik hen til Sengen og trak Forhænget til Side, og der laa Bedstemoderen med Natkappen trukket dybt ned i Panden og saa saa underlig ud."

"Sikke lange Øren du har, Bedstemor," sagde Rødhætte. "Det er, for at jeg bedre kan høre, hvad du siger." "Og sikke store Øjne, du har, Bedstemor." "Det er, for at jeg bedre kan se dig." "Men sikke store Hænder, du har, Bedstemor." "Saa kan jeg bedre holde paa dig." "Men Bedstemor, sikken forfærdelig stor Mund, du har." "Det er, for at jeg bedre kan æde dig," sagde Ulven, og i samme Øjeblik sprang den ud af Sengen og slugte den stakkels lille Rødhætte.

Da Ulven nu havde faaet sin Lyst styret, lagde den sig igen i Sengen og snorkede, saa Huset rystede. Jægeren gik netop forbi og tænkte: "Det er dog løjerligt, saa den gamle Kone snorker. Det er bedst, jeg gaar ind og ser, om der er noget i Vejen." Han gik ind i Stuen og fandt Ulven liggende i Sengen. "Nu har jeg dig da endelig, din gamle Synder," sagde han, "jeg har rigtignok længe søgt efter dig." Han skulde lige til at skyde den, da han kom i Tanker om, at Ulven kunde have slugt den gamle Bedstemor, og at hun maaske var levende endnu. Han tog derfor sin Kniv og begyndte at skære Ulvens Bug op. Da han havde gjort et Par Snit, saa han den røde Hue skinne, og lidt efter sprang den lille Pige ud og raabte: "Nej, hvor var jeg bange. Der var saa mørkt i Ulvens Mave." Den gamle Bedstemor kom ogsaa ud, men hun var meget forpustet og kunde næsten ikke faa Vejret. Rødhætte hentede i en Fart nogle store Sten og puttete dem ind i Maven paa Ulven, og da den vaagnede og vilde løbe sin Vej, faldt den om og var død med det samme. De var alle tre meget glade. Jægeren trak Skindet af Ulven og tog det med sig hjem. Bedstemoderen spiste Kage og drak Vin og kom igen til Hæfterne, og den lille Rødhætte lovede sig selv, at hun aldrig mere vilde løbe ind i Skoven, naar hendes Moder havde forbudt hende det.

Den lille Rødhætte - i en ny version fortalt af ulven

Skoven var mit hjem. Jeg boede i den, og jeg befandt mig godt i den, så jeg prøvede at holde den ren og pæn. En dejlig solskinsdag, da jeg var ved at fjerne noget affald, som en campist havde efterladt, hørte jeg fodtrin. Jeg løb hen bag et træ og så en lille pige komme hen ad stien med en kurv på armen. Jeg blev noget mistænksom over for hende, for hun var så mærkeligt klædt, helt i rødt, og hendes hoved var dækket til, som om hun ikke ville have, at folk skulle se, hvem hun var.

Naturligvis gik jeg hen og spurgte hende, hvem hun var, hvor hun skulle hen, hvor hun kom fra og sådan noget. Hun gav mig en sludder for en sladder om, at hun skulle hen til sin gamle bedstemor med en frokostkurv.

Hun virkede absolut ærlig og troværdig, men det var min skov, hun var i, og hun så altså mistænkelig ud med sin mærkelige påklædning. Så jeg besluttede at give hende en lærestreg om, at man ikke bare kan spankulere rundt i skoven, uanmeldt og underligt klædt.

Jeg lod hende gå videre, men jeg løb i forvejen til hendes bedstemors hus. Da jeg så den rare, gamle kone, forklarede jeg mit problem, og hun var enig med mig i, at hendes barnebarn trængte til at lære, hvordan man opfører sig. Den gamle kone indvilligede i at gemme sig under sengen, til jeg kaldte på hende.

Da pigen kom, lod jeg hende komme ind i soveværelset, hvor jeg lå i sengen forklædt som hendes bedstemor. Pigen kom ind med røde kinder og sagde noget uforskammet om mine store ører.

Man har før fornærmet mig, så jeg lod som ingenting og sagde, at mine store ører kunne hjælpe mig, så jeg bedre kunne høre hende. Det, jeg mente, var, at jeg ikke havde noget imod hende og gerne ville høre på, hvad hun havde at sige.

Men så sagde hun noget andet uforskammet sludder om mine udstående øjne. Kan du efterhånden godt forstå, hvad jeg mente om den pige, der stillede så artigt an, men åbenbart var en

meget uforskammet person? Alligevel gjorde jeg mig meget umage for at vende den anden kind til, så jeg sagde til hende, at mine store øjne hjalp mig, så jeg bedre kunne se hende.

Hendes næste fornærmelse ramte mig virkelig. Jeg har et problem med, at jeg har store tænder. Og minsandten om ikke den lille pige kom med et meget nærgående spørgsmål om dem. Jeg ved, at jeg burde have bedre kontrol over mig selv, men jeg sprang ud af sengen og snerrede, at mine tænder ville hjælpe mig, så jeg bedre kunne æde hende.

Ærlig talt - ingen ulv ville nogen sinde æde en lille pige, det ved enhver - men det skøre pigebarn gav sig til at løbe skrigende rundt i huset, mens jeg jog rundt efter hende for at berolige hende. Jeg havde taget bedstemoderens tøj af igen, med det så bare ud til at gøre sagen endnu værre.

Og pludselig blev døren - bang - slået op, og en stor skovhugger stod i døråbningen med sin økse. Jeg så ham og blev klar over, at jeg var i knibe. Der var et åbent vindue bag mig - og ud sprang jeg.

Jeg ville ønske, at dette var enden på historien - men bedstemoderen fortalte aldrig min version af historien. Inden længe gik en historie fra mund til mund mellem folk om, hvilken en stor, styg ulv jeg var.

Alle gav sig til at undgå mig. Jeg ved ikke, hvordan det gik den lille pige med den mærkelige røde kyse, men jeg levede ikke lykkeligt til mine dages ende.

Bilag 3 - Imagine

Imagine

IMAGINE

Imagine there's no heaven,
It's easy if you try,
No hell below us,
Above us only sky,
Imagine all the people
living for today...

Imagine there's no countries,
It isn't hard to do,
Nothing to kill or die for,
No religion too,
Imagine all the people
living life in peace...

Imagine no possessions,
I wonder if you can,
No need for greed or hunger,
A brotherhood of man,
Imagine all the people
Sharing all the world...

You may say I'm a dreamer,
but I'm not the only one,
I hope some day you'll join us,
And the world will live as one.

Written by: John Lennon
© Bag productions inc.

Bilag 4 - Spørgeskema om fritidsarbejde

Forslag til spørgeskema

Folkeskoleelevers fritidsarbejde

Ja

Nej

☐☐

1. Har du fritidsarbejde?

2. Hvor meget arbejder du om ugen? _____ timer

3. Hvad består dit arbejde i? _____

4. Hvornår på dagen arbejder du? _____

5. Hvor meget tjener du cirka om måneden? _____

6. Hvad bruger du pengene til? _____

7. Ville du gerne arbejde mere, hvis du havde mulighed for det? _____

Bilag 5 - Rollespil om livet som børnesoldat

Indledende scenarium

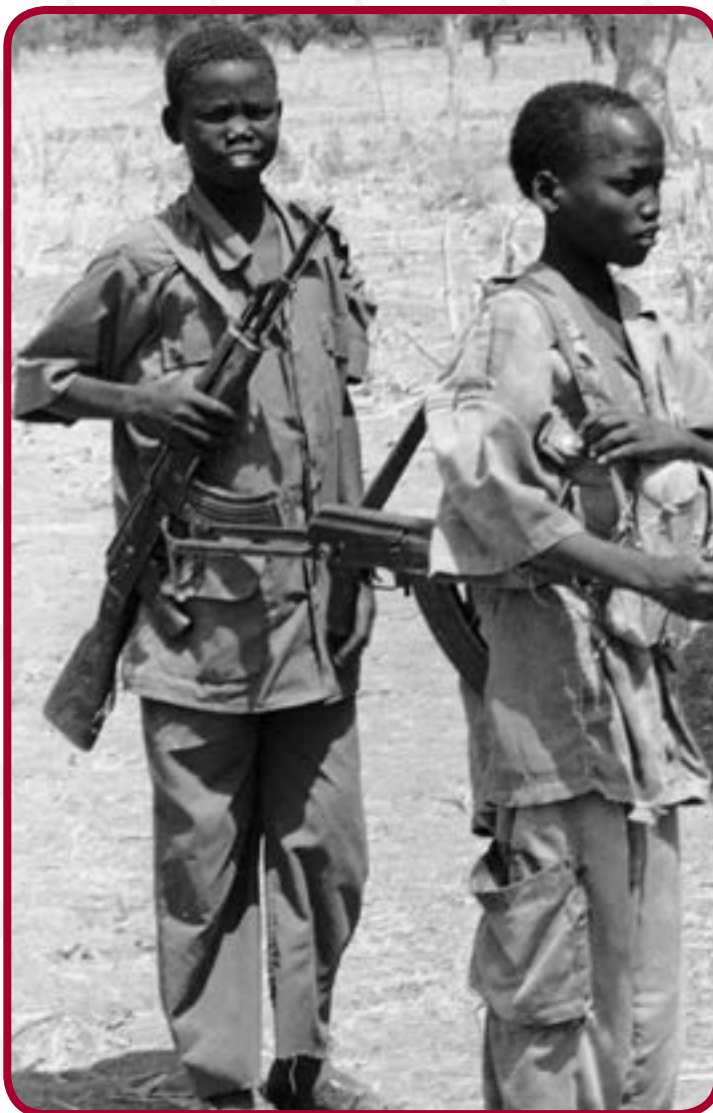
Det var skoleferien 1999, og den 12-årige Jean-Claude, der boede hos sin onkel, var med nogle venner og familiemedlemmer ved at skubbe onklens bil til vask i en lille by ude på landet i Den Demokratiske Republik Congos nordøstligste provins, Ituri.

Soldater fra en af provinsens mange selvbestaltede militsgrupper passerede forbi. De mente ikke, at det hastede så meget med den bilvask. Børnene kunne snildt bære en af deres tunge tasker hen til parkeringspladsen først.

Jean-Claude gjorde, hvad der blev sagt, men han bad til gengæld om, at de andre børn måtte slippe. "Der var en bus med voksne på parkeringspladsen", husker Jean-Claude. De var alle soldater. "Stig på", lød befalingen. "Jeg var bange og fulgte ordrene", siger Jean-Claude. Hans familie, som i mellemtiden er flygtet til Uganda, har han ikke set siden. På spørgsmålet om, hvorvidt han savner dem, svarer han kort: "Ja". Men han vil ikke til Uganda. Han vil vente på dem i Congo.

Jean-Claude syner ikke af meget med sine godt 140 centimeter, iført farvede klip-klapper, lyse cowboybukser og grøn T-shirt. Men Jean-Claude virker efter fire års tjeneste hos skiftende krigsherrer og oprørsgrupper ikke, som om han mangler selvtillid. Han svarer kort og nogenlunde præcist på spørgsmålene med en dyb, hæs stemme, der slet ikke passer til den forholdsvis spinkle krop.

Jean-Claude husker således, at han blev udrustet med en maskinpistol fra Uganda. "Uganda Kobo", siger han. Det var der af en eller anden grund indridset i de våben, han og hans våbenbrødre fik udleveret. "Den var meget let", griner han og fægter med armene på spørgsmålet om, hvorvidt den var svær at bruge. Han siger, han ikke kan huske, hvor mange mennesker han har dræbt med den. Historien om Jean-Claude er udgivet som artikel i AMNESTY nr.1, februar 2004.

Stikordskort til de voksne soldater

Følgende forslag kan bruges som argumenter i rollespillet, i det omfang eleverne finder dem anvendelige:

- Militsgruppen har brug for flere soldater, hvis de vil have indflydelse i provinsen.
- Børnene kan ikke bruges som soldater. De er alt for unge, og det kræver meget tid at træne dem til at blive gode soldater.
- Børnesoldater er bedre for militsgruppen end ingen soldater.
- Krigen vil skade børnene både fysisk og psykisk. De barske oplevelser vil præge børnene resten af deres liv.
- I krig kan man ikke tage hensyn til, at visse oplevelser er for barske for børn. Det handler om at overleve.
- Børnene er faktisk gode soldater. De deserterer ikke nær så ofte som voksne soldater.
- Soldaterne kan vælge at være hårde og kommanderende for at skræmme børnene ind i bus-sen, eller soldaterne kan vælge at være smilende og venlige for at lokke børnene til at blive soldater.
- Det er lettere at rekruttere og manipulere børn, og de er gode soldater, for hvis en voksen provokerer dem, ved de, at de ikke er store nok til at slå med dem. Så skyder de bare.

Stikordskort til børnene

Følgende forslag kan bruges som argumenter i rollespillet, i det omfang eleverne finder dem anvendelige:

- Børnene kan vælge enten at blive skræmte af soldaterne eller tiltrukket af de flotte uniformer og de store geværer.
- Børnene kan være interesserede og nysgerrige, og derfor kan de overtales til at blive børnesoldater, eller de kan være bange og mistænksomme.
- Børnene kan argumentere for, hvorfor de ikke kan rejse med soldaterne. De kan sige, at de ikke kan rejse, da familien har brug for, at de tjener penge, arbejder i hjemmet eller passer deres søskende.
- Børnene kan sige, at de vil blive dårlige soldater. De er i dårlig fysisk form, er måske syge og kan ikke betjene et skydevåben.
- Børnene kan argumentere for, at soldaterlivet kun er for voksne. Det er ikke et liv for børn.

Bilag 6 - Stop tortur

Tortur er forkert, uretfærdigt og ulovligt. Alle har ret til ikke at blive tortureret. Alle har også ret til ikke at blive truet med tortur. Men mange mennesker bliver tortureret. Faktisk bruges tortur i mere end 150 lande til at skade, skræmme eller straffe mennesker.

Alle mennesker fødes med de samme rettigheder. Du behøver ikke at gøre noget for at fortjene dem, og det er ligegyldigt, hvem du er, eller hvor du bor. For eksempel har vi alle ret til at dyrke vores religion, til at tale vores eget sprog, til at få en uddannelse, og til at have et sted at være og til at få mad. På arbejdet har vi retten til at være medlemmer af en fagforening og til at blive beskyttet mod skader. Vi har også ret til ikke at blive udsat for tortur eller overgreb af politiet eller andre embedsmænd, selv når vi bliver anklaget for at overtræde loven. Du kan ikke give disse rettigheder væk - og ingen kan tage dem fra dig. Men de bliver ofte overtrådt, selvom alle burde respektere dem.

Hvad er tortur?

Tortur defineres som: bevidst at påføre et menneske stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller psykisk for at fremtvinge en tilståelse, få informationer fra dem eller for at straffe dem. Men det kan kun defineres som tortur, hvis det er en offentlig myndighed, der udfører, opfordrer eller giver samtykke til torturen. Mellemmenneskelige overgreb defineres altså ikke som tortur.

Mennesker tortureres på mange forskellige måder. Det kan for eksempel ske ved, at de bliver gennemtævet eller tvunget til at stå oprejst i lang tid i en smertefuld stilling. Det er også tortur, hvis mennesker holdes fængslet alene i en celle uden at have kontakt med andre i uge- eller månedsvis. Det bliver også betegnet som tortur, hvis et menneske bliver fortalt, at det selv eller mennesker, som det holder af, vil blive skadet eller slået ihjel, hvad enten denne trussel bliver gennemført eller ej. Derudover er overværelse af tortur mod andre, skinhenrettelser, seksuel ydmygelse og mangel på føde og søvn også tortur.

Hvorfor bliver mennesker udsat for tortur?

Det er der mange grunde til. Ofte bruges tortur til at tvinge ofret til at tilstå en forbrydelse eller til at angive andre. Andre gange bruges tortur til at skræmme eller straffe mennesker. Sidst, men ikke mindst, kan politikere og regeringer bruge tortur som et politisk instrument, der skaber frygt. Torturens formål er som udgangspunkt at nedbryde et menneske - ikke at slå det ihjel.

Tortur kan ske på grund af det, nogen tror, du ved.

Tortur kan ske, fordi du er den, du er.

Tortur kan ske, når nogen ønsker at straffe dig.

Selvom man har gjort noget forkert eller har overtrådt loven, skal man aldrig udsættes for tortur!

Hvem er torturbødler?

Mennesker, der har magt over andre, bruger nogle gange tortur. Nogle politifolk udøver tortur. Det kan være, fordi de vil have oplysninger eller tvinge nogen til at tilstå en forbrydelse. Nogle soldater udøver tortur. De torturerer måske civile - mennesker, som ikke er indblandet i kampene - eller de torturerer måske fjendtlige soldater, som de har taget til fange. Nogle gange torturerer de mennesker for at få oplysninger, andre gange for at straffe dem, fordi de støtter fjenden. Nogle fængselsfunktionærer bruger tortur. De torturerer fanger for at straffe dem, for at få dem til at give oplysninger om andre fanger, eller for at skræmme dem, så de retter sig efter reglerne.

Mennesker, der arbejder for regeringen og politiet, har et særligt ansvar for at beskytte borgerne. De fleste behandler andre mennesker venligt og med respekt. Uheldigvis er der nogle, der misbruger deres magt og ikke respekterer menneskerettighederne, eller som endog gør brug af tortur.

Hvem bliver udsat for tortur?

Tortur foregår i halvdelen af verdens lande på trods af FN's Konvention mod Tortur. I Danmark er tortur ikke defineret strafferetligt eller forbudt ifølge grundloven. Og i Danmark anvender vi isolationsfængsling!

I nogle lande er tortur så almindelig, at næsten alle, som bliver arresteret af politiet, eller som er i fængsel, sandsynligvis vil blive tortureret eller mishandlet. I andre lande er der større risiko for, at visse mennesker vil blive udsat for tortur end andre – på grund af deres race, politiske eller religiøse overbevisning, fordi de bor et sted, hvor modstanden imod regeringen er stærk, eller fordi de er fattige eller er medlemmer af en fagforening.

Amnesty Internationals holdning til tortur er klar. Tortur bør aldrig anvendes, heller ikke i tilfælde hvor man mener, at tortur af fanger kan redde liv. Ikke desto mindre bliver Amnesty International ofte stillet følgende spørgsmål:

Forestil dig, at der er placeret en bombe på en bus fuld af skolebørn. Politiet har fanget terroristen, som har placeret bomben. Terroristen vil dog ikke fortælle, hvordan bomben kan demonteres. Skal politiet torturere denne mand og derigennem redde de uskyldige børn i bussen?

Mange vil formentlig svare, at tortur i dette tilfælde er i orden, hvis og såfremt man kan være sikker på at redde børnene. Ikke desto mindre er Amnesty Internationals holdning en anden. Sagen er nemlig den, at Amnesty International ikke har kendskab til eksempler på, at terror nogensinde er blevet forhindret ved tortur. Amnesty International beklager derimod, at terrorisme bevirker, at debatten om tortur bliver afsporet, idet tortur yderst sjældent har med terrorister at gøre. Ved at fokusere på terrorister i debatten, glemmer de fleste nemlig, at størstedelen af den tortur, der foregår i verden, går ud over ganske almindelige mennesker for at undertrykke dem og i øvrigt er en grusom og umenneskelig behandling. Desuden kan stater være med til at sikre deres egne borgere imod tortur ved ikke selv at anvende tortur, idet brug af tortur netop "retfærdiggør", at andre stater praktiserer tortur.

Torturens følger er mange og individuelle. Men fælles for de fleste torturofre er, at de bagefter lider af angst. Søvnbesvær, mareridt, irritabilitet, vredesudbrud og depression kan også være følger af tortur. Herudover kan ofre have mange forskellige umiddelbare og kroniske følger af torturen. Det kan være alt fra sår og forbrændinger til seksuelt overførte sygdomme, nedsat hørelse og gangbesvær.

Tortur er forkert

Uanset hvem der er torturbøddel!

Uanset hvem der er offer!

Uanset hvor det sker!

Alle skal kunne føle sig sikre

Uanset hvem de er!

Uanset hvor de kommer fra!

Uanset hvad de mener!

Uanset hvad de har gjort!

Tortur er ulovlig

International lovgivning siger klart, at tortur er en forbrydelse. Men nogle steder er de mennesker, som skal sørge for at loven overholdes, de selv samme, som overtræder loven ved at bruge tortur. Torturbøddler bliver sjældent straffet for deres handlinger. Dette udsender et budskab om, at tortur er acceptabelt, og at torturbøddler kan blive ved med deres forbrydelser. For at stoppe tortur er der brug for et andet budskab - nemlig at enhver, som bliver mistænkt for at bruge tortur, vil blive stillet for en domstol som forbryder og sendt i fængsel, hvis vedkommende findes skyldig.

Bilag 7: Børnekonventionen, kort udgave

Børnekonventionen gælder for alle verdens børn under 18 år.

191 lande har skrevet under på, at de vil overholde Børnekonventionen. Kun USA og Somalia har ikke godkendt den. Men selv om et land har skrevet under på at overholde konventionen, er det ikke sikkert, at landet kan overholde den. Et land kan være så fattigt, at det ikke har råd til at sørge for, at alle børn får mad nok eller kommer i skole.

FNs konvention skrevet for børn

Hvad er et barn? **Et menneske**, der er **under 18 år**.

Rettighederne gælder alle børn. Det er **lige meget, hvordan man ser ud**, hvad man tror på, osv. - alle skal have det lige godt.

Beslutninger, der træffes, skal tage **hensyn til barnets interesser**. Staten skal have nogle regler, der beskytter barnet.

Staten skal overholde artiklerne.

Forældrene har ansvaret for, at barnet bliver opdraget. Staten skal respektere forældrenes ansvar og **hjælpe**, hvis det er nødvendigt.

Alle har ret til at leve, og staten skal hjælpe børn til **et godt liv**.

Barnet skal have **et navn og et fædreland**, lige fra det bliver født.

Staten skal respektere, at barnet har et navn, land, familie, osv.

Barnet skal leve sammen med sine forældre, **hvis det har det godt** der. Ellers skal staten hjælpe barnet med at finde et andet sted.

Barnet har **ret til at blive genforenet med sine forældre** uanset hvilket land, de bor i.

Staten skal forhindre kidnapning af børn.

Barnet har ret til at have sin **egen mening**, og den skal **respekteres**.

Barnet har **ret til at lære** at give udtryk for, hvad det mener.

Barnet har ret til selv at bedømme, **hvilken Gud det vil tro på**.

Barnet må være med i en forening. Det må også være **med til at oprette en forening**, hvis det ikke går ud over andres rettigheder.

Barnet har **ret til privatliv**.

Barnet har **ret til at vide**, hvad der sker i verden (tv, radio, avis, bøger).

Staten skal **sikre, at forældrene har hovedansvaret** for barnets opdragelse.

Staten skal **beskytte barnet**, hvis det bliver mishandlet.

Staten skal **hjælpe forældreløse** børn.

Staten skal sikre, at **adoption kun sker**, hvis det er **til barnets bedste**.

Staten skal sørge for, at **flygtningebørn får det godt**, og den skal samarbejde med organisationer om det.

Et **handicappet** barn har ret til et **godt liv**.

Barnet skal leve godt/sundt og **kunne få lægehjælp**, når det er nødvendigt. Staten skal nedbringe børnedødeligheden.

Staten skal se efter, at **børn på institutioner har det godt.**

Barnet skal have det godt.

Barnet har ret til **gode levevilkår**. Hvis forældrene ikke kan sørge for det, skal staten hjælpe.

Barnet har ret til at gå i **skole** og få en **uddannelse**.

Staten skal sikre, at uddannelsen udvikler barnet til **et aktivt menneske**.

Et barn fra et mindretal har lov til at have sin **egen kultur, religion og eget sprog**.

Barnet skal have fritid og **tid til at lege** samt lov til at deltage i forskellige aktiviteter.

Barnet skal **beskyttes mod hårdt og farligt arbejde**. Det skal være et bestemt antal år gammelt, før det må arbejde.

Barnet skal beskyttes **mod narkotika**.

Barnet skal **beskyttes mod seksuelt misbrug**.

Staten skal **forhindre handel med børn**.

Barnet må **ikke udnyttes**.

Barnet må **ikke udsættes for tortur** og skal **behandles ordentligt**, hvis det er i **fængsel**.

Barnet skal beskyttes mod krig og **må ikke være soldat**.

Staten skal hjælpe børn, der har været udsat for **misbrug eller tortur**.

I stedet for at straffe unge lovovertrædere, skal staten **hjælpe** dem.

Love, der er bedre end disse artikler, skal bruges.

Staten skal på forskellige måder **sørge for**, at **alle børn og voksne** får kendskab til Konventionen om Barnets Rettigheder, og at den bliver respekteret og **overholdt**.

FNs Konvention om Barnets Rettigheder - forenklet og fordansket af 6.A på Bredsten Skole.

Bilag 8: Børnekonventionen, uddybende udgave

Konventionen om Barnets Rettigheder

Den 20. november 1989 vedtog FNs generalforsamling Konventionen om Barnets Rettigheder. Konventionen om Barnets Rettigheder er en samling regler og normer, som skal:

- Beskytte ethvert barn mod uretfærdighed og udnyttelse,
- Give ethvert barn mulighed for at deltage i de beslutninger, som har indflydelse på dets liv,
- Være med til at opbygge det retfærdige verdenssamfund, som ikke blot børn, men hele menneskeheden, har krav på at leve i.

Konventionen trådte i kraft i efteråret 1990, da den var ratificeret af mere end 20 lande.

Følgende er en forenklet udgave af Konventionen om Barnets Rettigheder

Artikel 1 - Definitionen på et barn

Alle personer under 18 år, medmindre den nationale lovgivning fastsætter en lavere myndighedsalder.

Artikel 2 - Ligestilling og beskyttelse mod diskrimination

Princippet om, at alle rettigheder gælder for alle børn uden undtagelse. Statens forpligtelse til at beskytte børn mod alle former for diskrimination.

Artikel 3 - Sikring af barnets interesser

Samfundets forpligtelse til at sikre barnets interesser, når der træffes beslutninger. Statens forpligtelse til at vedtage særlige regler, der beskytter barnet.

Artikel 4 - Opfyldelse af Konventionens hensigter

Statens forpligtelse til at leve op til Konventionens ord og hensigter.

Artikel 5 - Vejledning af forældre

Barnets ret til at få respekteret den forældrevejledning, som er mest hensigtsmæssig for dets evner og udviklingsmuligheder.

Artikel 6 - Retten til livet

Barnets ret til livet og statens forpligtelse til at sikre barnet overlevelse og udvikling.

Artikel 7 - Navn og nationalitet

Barnets ret til navn og nationalitet fra fødslen.

Artikel 8 - Beskyttelse af identitet

Statens forpligtelse til at beskytte og om nødvendigt genskabe barnets grundlæggende identitet (navn, nationalitet og familierelationer).

Artikel 9 - Forældres beskyttelse af barnet

Barnets ret til at bo sammen med sine forældre, medmindre dette skønnes uforeneligt med barnets tarv. Barnets ret til at opretholde kontakt til begge forældre, hvis det lever adskilt fra den ene eller dem begge. Statens forpligtelse til at genskabe en sådan kontakt, hvis adskillelsen skyldes årsager iværksat af staten.

Artikel 10 - Familiesammenføring

Barnets og forældrenes ret til frit at forlade et hvilket som helst land og rejse ind i deres eget land for at blive genforenet eller for at genskabe forældre-barn forholdet.

Artikel 11 - Kidnapning og tilbageholdelse

Statens forpligtelse til at forhindre og råde bod på kidnapning af børn i udlandet, foretaget af forældre eller tredje part.

Artikel 12 - Retten til at udtrykke meninger

Barnets ret til at give udtryk for en mening og krav på, at denne mening respekteres.

Artikel 13 - Frihed til at udtrykke sig og til information

Barnets ret til at give udtryk for sine følelser og synspunkter, medmindre dette krænker andres rettigheder. Barnets ret til at søge, modtage og videregive information.

Artikel 14 - Frihed for tanke, samvittighed og religion

Barnets ret til frit at bestemme og praktisere sin tro. Statens forpligtelse til at respektere undervisningen i denne tro.

Artikel 15 - Foreningsfrihed

Barnets ret til at tilslutte sig eller medvirke til oprettelse af foreninger, medmindre dette krænker andres rettigheder.

Artikel 16 - Beskyttelse af privatlivet

Barnets ret til beskyttelse mod vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv.

Artikel 17 - Mediernes rolle

Statens forpligtelse til at sikre barnet adgang til informationer fra et bredt udsnit af såvel nationale som internationale kilder.

Artikel 18 - Børneopdragelse

Statens forpligtelse til at sikre, at barnets forældre eller værge har hovedansvaret for barnets opdragelse. Statens forpligtelse til at vejlede og hjælpe med denne opgave.

Artikel 19 - Beskyttelse mod mishandling

Statens forpligtelse til at beskytte barnet mod alle former for mishandling, begået af forældre eller andre og til at forebygge alle former for mishandling og at afhjælpe deres virkninger, når de er sket.

Artikel 20 - Forældreløse børn

Statens forpligtelse til at sørge for særlig beskyttelse af børn, der har mistet deres forældre og familie, og til at sikre alternativ pleje og eventuel adoption.

Artikel 21 - Adoption

Statens forpligtelse til at sikre, at adoption kun tillades, når det er til barnets bedste.

Artikel 22 - Flygtningebørn

Statens forpligtelse til at sørge for særlig beskyttelse af børn, som er flygtninge, eller som søger om flygtningestatus, og til at samarbejde med ansvarlige organisationer om beskyttelse og hjælp af flygtningebørn.

Artikel 23 - Handicappede børn

Det handicappede barns ret til at modtage den bedste form for hjælp, omsorg og oplæring for at sikre barnet størst mulig selvtilid og mulighed for at leve et indholdsrigt og aktivt liv.

Artikel 24 - Sundhed

Barnets ret til at opnå den højst mulige grad af sundhed og at have adgang til sundhedsydelser og lægehjælp med særlig vægt på forebyggende sundhedspleje. Statens forpligtelse til at nedbringe børnedødeligheden og til at arbejde for afskaffelse af traditionelle skikke, der kan skade barnets sundhed.

Artikel 25 - Periodisk kontrol af børn på institution

Statens forpligtelse til regelmæssigt at vurdere forholdene for børn, der er anbragt i pleje- eller behandlingsøjemed.

Artikel 26 - Social sikkerhed

Barnets ret til at nyde godt af social sikkerhed.

Artikel 27 - Levestandard

Barnets ret til en tilfredsstillende levestandard, forældrenes primære ansvar for at tilvejebringe denne og statens forpligtelse til at hjælpe, hvis det er nødvendigt.

Artikel 28 - Undervisning

Barnets ret til undervisning og statens pligt til at sikre, at grundskoleundervisningen er obligatorisk og gratis for alle børn, og at skolens disciplin er menneskeværdig.

Artikel 29 - Undervisningens målsætning

Samfundets ansvar for at sikre, at undervisningen er med til at udvikle barnets personlighed og evner, at den forbereder barnet til et aktivt liv som voksen, fremmer respekten for menneskeretighederne og udvikler respekt for barnets egne kulturelle og nationale værdier.

Artikel 30 - Minoriteter

Børn fra mindretals- og etniske gruppers ret til at leve i overensstemmelse med deres egen kultur og til at praktisere deres egen religion og tale deres eget sprog.

Artikel 31 - Hvile og fritid

Barnets ret til hvile, fritid, leg og deltagelse i kulturelle og kreative aktiviteter.

Artikel 32 - Børnearbejde

Statens forpligtelse til at beskytte børn mod at beskæftige sig med arbejde, der udgør en trussel mod deres helbred, undervisning og udvikling, og til at fastsætte en mindstealder for børns arbejde og en sikring af arbejdsforholdene.

